

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Ju-
goslaviji 80 Din, za
inozemstvo 100 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 2 D, 30, velik
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Pred koncem.

Kdor je še kaj verjel tisku SDS, kdor je še imel kaj vere v to stranko, preživlja te dni težko razočaranje. Najprej so iz Beograda prišle vesti, da dobiva Davidovičeva demokratska stranka nove prošnje za sprejem posameznikov in organizacij SDS nazaj v strankomatično. Prošnje se utemeljujejo s tem, da prosilcev nihče ni vprašal, ali se sploh hočejo od stranke odcepiti ali ne, da se je izdajstvo izvršilo brez njihovega privoljenja in sodelovanja, ter da so tako organizacije kakor posamezniki vztrajali v Pribečevič-Zerjavovi frakciji le toliko časa, dokler je bil boj proti mogotcem, ki so imeli v rokah organizacijski aparat in časopisje, nemogoč. Sedaj, ko je ta pritisk mehkal, je prišlo na dan vse notranje razsulo SDS, ki se kaže v tem, da vse beži s potaplajoče barke in išče zavetja v drugih strankah.

Pri nas v Sloveniji je bankerot SDS nastopil v tistem trenutku, ko je SDS vložila kandidatske liste. Organizacije in najvidnejši člani SDS so resno svarili kliko, naj ne dela več eksperimentov. Pozivali so, naj se postavijo na kandidatsko listo novi ljudje, ki ne nosijo s seboj strašnih očitkov iz preteklosti in ki uživajo vsaj nekaj priljubljenosti med tako zvanimi liberalnimi volivci. Zahtevali so, da se radi stvari za vselej umaknejo iz političnega življenja dr. Zerjav, dr. Pivko, dr. Kramer in njihovo najožje omizje, ki kot zli duh vodi to stranko po najnesrečnejših potih. Vse je bilo brez uspeha. V slepi strasti in samozaljubljenosti je klika napravila usoden korak in postavila kandidate, ki jih nihče ne mara.

Druge zunanje znamenje, kako slovenski del SDS poka in se ruši, je bila postavitev Adolfa Ribnikarja za poslevočnega podnačelnika stranke. Adolf Ribnikar je pač najboljši eksekutor klike, ki danes v Knafličevi ulici oblači in vedri, je pa najnesrečnejša osebnost, ki si jo je SDS za to mesto mogla izbrati, nekako strašilo za vsakega, ki bi se hotel vezati svojo usodo z SDS.

Ta izprememba v vodstvu SDS je izbila SDS dno. Gospod Adolf Ribnikar je postal mesto podpredsednika le še konkurzni komisar stranke. Liberalna mladina je odrekla, v Ljubljani nekdanji volivci SDS odločno izjavljajo, da za nepriljubljenega, vsiljenega kandidata ne ganejo niti z mezincem, na štajerskem odpadajo najstarejši, najboljši, najspodobnejši vodje SDSarskih organizacij in izjavljajo, da gredo oni in njihovi prijatelji voliti radikalno-davidovičevsko listo.

To je najpopolnejše razsulo, ki se vrši, ko se je sprožilo, z nepričakovano naglico ravno sedaj neposredno pred volitvami. Kakor rečeno, za človeka, ki je še kaj veroval v SDS, težko razočaranje, za tiste pa, ki vedo za železno doslednost naravnih zakonov, pa je to le nujna posledica vsega nehanja in ravnanja klike, ki šari pod firmo SDS.

Od kar jo poznamo, je ta klika samo rušila in ničesar ustvarila. Kar je zgradila, vse je delala iz golih partizanskih nagibov in v svojih strasteh ni poznala nobene meje, tako da so bila vsa njena dela brez trajne vrednosti, z enim samim trajnim učinkom, pogubo za vse tiste, ki so posredno ali neposredno to kliko podpirali.

Iz osebnih ambicij se je klika uprla dr. Tavčarju, osnovala svoj list in svojo stranko, razbila liberalne vrste v tri, štiri brezpomembne frakcije, in kadar ji le-te niso klečale pred nogami, jih je strastno preganjala kot blaznež, ki ubija tistega, ki ga hrani, vzdržuje in mu streže.

V svoji zagrizenosti je klika vztrajala tedaj, ko se je bilo treba odločiti, ali prestane preizkušnjo in ostane v skupni demokratski stranki, ali pa s Pribečevičem vred izstopi in preide v nasprotni tabor. Takrat se je klika istovetila s Pribečevičem in zapustila Davidoviča. SDS je tedaj z batom udarila po demokraciji. PPZ-režim je posegel po terorju, ki naj bi z volovskimi žilami in samokresi tiral ljudi k volivnim skrinjicam SDS. Pribečevič se je urbi et orbi proglasal za politika močne roke in slavil fašizem, ki da mora biti vzor bojnih čet SDS. Ta vzor je SDS dejansko v najpopolnejši meri posnemala. Javno oblast je SDS zlorabljala, da je izvajala pritisk na premožne, ki so morali polniti njene blagajne, na javne zavode, ki so morali hraniti njene banke, da o preganjanju in poniževanju uradništva niti ne govorimo.

SDS je postala izdajavec. Pahnila je strankomatično s svojim izdajstvom v večletno opozicijo in biveše svoje prijatelje izza vladne mize najhuje preganjala.

Boj pašičevcev proti vladi.

PROGLAS RADIKALNE STRANKE REDIGIRAN. — VLADNE LISTE PROGLAŠENE ZA DISIDENTSKE. — VLADA IZDA PROTIPROGLAS. — OBUPEN POLOŽAJ SAMOSTOJNIH DEMOKRATOV.

6 Beograd, 30. avgusta. (Izv.) Ves današnji popoldan je predsednik vlade Vukičević prebil v svojem kabinetu in sprejel več ministrov. Vladni krogi so mnenja, da je glavni odbor s svojimi sklepi izrazil željo, da bi se prekinili vsi odnosi z vlado. Mnenja so, da bo glavni odbor šel najbrž tako daleč in razveljavil vladne liste. Če bi se to zgodilo, pravijo vladni krogi, potem bomo prisiljeni izdati na ljudstvo proglas, ki bi pariral proglas glavnega odbora. Ljudstvo bi pozvali, da v tem slučaju glasuje samo za vladno listo. V proglasu bi razložili delo in program bodoče vlade. Časnikarji so vprašali Vukičevića, kaj misli o glavnem odboru. On pa se je izrazil zelo rezervirano. »Še nič ne vem, nimam še nobenega poročila. V rokah moram imeti nekaj konkretnega, šele potem vam lahko kaj povem.«

7 Beograd, 30. avg. (Izv.) Glavni odbor radikalne stranke je izdal naslednji komuniké:

»Proglas glavnega odbora radikalne stranke je redigiran. Dr. Ivković, glavni tajnik, ga bo nesel šefu stranke v podpis.«

Med pašičevci je nastalo veliko kolebanje. V glavnem odboru sedi danes 15 pašičevcev, od katerih bo malokateri prišel v parlament. Zato je povsem razumljiva njih borba z današnjo vlado. Vse postopanje glavnega odbora radikalne stranke ne more imeti tistega pomena, kakršnega mu hočejo pripisovati samostojni demokrati, hoteč s tem prikriti razcep v lastnih vrstah.

6 Beograd, 30. avgusta. (Izv.) Proglas radikalne stranke je glavni odbor redigiral. Kakor se je v političnih krogih pričakovalo, je glavni odbor zavzel stališče proti vladnim listam. Večji del so se vladne liste proglasile za disidentske, ker da so se vložile v nasprotju s strankinimi statuti.

7 Beograd, 30. avg. (Izv.) Iz provincije prihajajo vesti o obupnem stanju SDS. Vest o izstopu nekaterih samostojnih demokratov iz glavnega odbora SDS in o njih vstopu v Davidovičev demokratični stranko je odjeknila povsod. Glavni odbor demokratske stranke je dobil od mnogih bivših sam. demokratov prošnje, v katerih prosijo, da se sprejmejo nazaj v demokratsko stranko.

Joca Jovanović o pašičevcih in Pribečeviču

6 Beograd, 30. avg. (Izv.) Vodja zemljoradnikov Joca Jovanović je dal časnikarjem izjavo o poslednjih dogodkih, o katerih pravi: Vedno jasnejše se kaže težnja za ustvaritvijo nove stranke. To kaže na novo orientacijo v notranji politiki. Govori demokratov in radikalov kažejo, da skušajo merodajni činitelji uvesti režim, podoben režimu l. 1898. Kakor takrat, tako se tudi danes iščejo ljudje iz vseh krogov, ki bodo poslušali samo starejše in ki bodo glasovali za vse, kar se jim predloži. Neprestano ponavljanje, da Radić in njegova skupina ne morejo v vlado, jasno kaže, da se ustvarja nova stranka, v katero bi vstopili demokraci, radikali in Koroščevi klerikalci. Agitacija in vladni pritisk gresta za tem, da se ustanovi ta nova stranka.

O proglasu radikalov je Joca Jovanović izjavil sledeče:

Radikali-pašičevci, ki so v Trifkovičevi

skupini, in ki se nekako čutijo poklicane braniti svobodo volitev in spoštovanje temeljnih pravic, ne dajo jamstva, da tudi tako mislijo ravnati. Ravnotako tudi ne daje tega jamstva Pribečevič. O priliki glasovanja v skupščini niso ti ljudje pokazali volje, poiskati krivce volivnega terorja in jih kaznovati. Iz skupščine so celo vrgli tiste, katerim je ljudstvo izrazilo svoje zaupanje. Danes pa, ko so v zagati, kričijo. Kakor so delali, tako plačilo prejema. Verjetno je, da se ljudstvo ne bo odzvalo. Če bi bili pašičevci takoj za časa Pašičevega življenja, ko je Uzunović prevzel vlado, nastopili v obrambo parlamentarizma, bi se bile njihove postojanke med ljudstvom popravile, sedaj pa nimajo nobenih nad. Proglas, ki ga je glavni odbor poslal volivcem in v katerem pozivajo na boj proti vladi, ne bo imel tistih uspehov, ki jih pričakujejo.

Lord Rothermere ne odneha.

7 London, 30. avg. (Izv.) Lord Rothermere nadaljuje v nekem članku »Daily Maila« svojo akcijo v prid madjarskih narodnih manjšin. Pritožuje se, da sedanje meje ne odgovarjajo principu samoodločbe narodov. Ustvaritev češkoslovaške države je po njegovem mnenju umetna operacija. Da se je pridobilo ozemlje za češkoslovaško republiko, so odločilni faktorji podvržili Češki 3 milijone avstrijskih Nemcev in 1 milijon Madjarov. Šele sedaj uvidevajo veliki alirani narodi, da je trianonska mirovna pogodba vsled Češkoslovaške in Romunske spačena. Jasno je, pravi lord Rothermere v svojem članku, da se politika izrabljanja ne bo mogla več nadaljevati, kajti Slovaška pomenja novo Alzacijo-Lotaringijo, ki bo vedno ogrožala mir v srednji Evropi. Češkoslovaška in Romunska sta po njegovem mnenju v svojem razvoju navezani na inozemske kredite. V sedanjem položaju pa da ni mogoče tem deželam zaupati posojila, kajti veliki svet ne bo hotel vtičati svojega kapitala v države, katerih meje niso končnoveljavno fiksirane in popolnoma nesporne. Madjarska noče podjarmiti nikogar, kakor so to storile Češkoslovaška in Romunska, pač pa ima pravico, da zahteva ona ozemlja, na katerih prebivajo Madjari, zase, čeprav jih je trianonska pogodba odrezala od narodne države.

7 Praga, 30. avg. (Izv.) Ponovni napadi lorda Rothermera v »Daily Mailu«, piše »Prager Presse«, so pripeljali njegovo akcijo do absurdnosti. List piše, da lord Rothermere

Sploh ni lista na zgodovini SDS, ki bi bil politično čist. Je to politična krastača, na kateri zastoj iščeš kako normalno in čedno potezo, sama ogabnost je je. Sedaj pelje voz časa čeznjo, ker je med nami le še toliko zdravja in poštenja, da tak pojav ne more in ne sme dobiti trajne eksistence. Le v čast bo slovenskim liberalnim volivcem, če pri teh volitvah pokažejo, da so vsi brez izjeme SDS že prav spoznali in jo tudi zavrgli.

dela s svojo propagando, s katero skuša zbuditi nezaupanje angleških finančnih krogov v češkoslovaško državo, zelo slabo uslugo angleškemu kapitalu, ki ima ravno na Češkem mnogo prilike, da se plodonosno plasira. Angleški bančni krogi, na katere apelira lord Rothermere, bodo po mnenju »Prager Presse« pač kmalu spoznali, da razširja Rothermere napačne in izmišljene podatke ter bodo tudi nadalje skušali plasirati svoj kapital v Češkoslovaški.

Iz oblastnih samouprav.

6 Travnik, 30. avg. (Izv.) Danes se je tu končala več dni trajajoča konferenca delegatov oblastnih skupščin v Bosni in Hercegovini. V komunikatu, ki so ga izdali, ugotavljajo, da sedanji zakon o samoupravah ne nudi dovolj možnosti za pravičen razvoj oblastnih samouprav, in da je fin. minister v nekaterih oblasteh nekatere oblastne davke odobril, v drugih oblasteh pa odklonil. Sklenilo se je, da se bodo napravljali sklepi v vseh oblasteh Bosne in Hercegovine sporazumno. Končno se ugotavlja težaven položaj kmetov, ki je nastal radi prezadolženosti. Zahteva se pravična ceni-tev tobaka v Hercegovini in da se bosanskim oblastem prepusti denar takozv. ameriške misije in da se reorganizirajo takozv. bivše okr. podporne ustanove.

6 Sombor, 30. avg. (Izv.) Odbor bačke oblastne skupščine je danes imel sejo, na kateri se je razpravljalo o težkem gospodarskem položaju v Bački. Napravili so se važni sklepi. Najvažnejši je ta, da ustanovi bačka oblast kmetijsko šolo in sicer v Subotici. Nadalje je sklenil odbor, nakupiti v Nemčiji 11 vagonov semenskega žita. Zato bo prosil za oprostitve carinskih taks.

7 Atene, 30. avg. (Izv.) Zbornica je danes dopoldne sprejela zakonski predlog, da se Pangalos končnoveljavno izroči sodišču.

Ameriški letalci prispeli v Beograd.

7 Beograd, 30. avg. (Izv.) Ameriški letalci, ki potujejo, okoli sveta, so danes prispeli v Beograd. Tu so bili svečano sprejeti. Zvečer jim je minister za vojno general Hadžić priredil svečan banket. Jutri zjutraj ob 4 odplujejo letalci dalje.

Madjari se vznemirjajo.

7 Budimpešta, 30. avg. (Izv.) »Pesti Hirlap« poroča, da je danes letelo čez mesto Ostrogon 8 češkoslovaških letalcev. Ta zračni manever je izzval v madjarskih krogih precejšnjo vznemirjenost, ker ga smatrajo za vojaško demonstracijo. Istočasno sta tudi dve jugoslovanski letali leteli preko madjarskega ozemlja. Eno je celo pristalo pod prežez, da mu je zmanjkalo bencina. Neko drugo letalo se je pri pristanku popolnoma razbilo. Neko drugo jugoslovansko letalo se je podalo tudi v prepovedano cono ob Blatnem jezeru ter je letelo popolnoma nizko, da je bilo mogoče terenske razmere točno pregledati.

Briand pride v Ženevo.

7 Zeneva, 30. avg. (Izv.) Francoski zunanji minister Briand se bo udeleževal osebno sej Sveta D. N., ker hoče baje tudi sam še soodločevati. Njegov namestnik bo gotovo Paul Boncourt.

7 London, 30. avg. (Izv.) Diplomatski poročevalci »Daily Telegrapha« javlja iz Pariza, da se bosta Chamberlain in Briand razgovarjala o novih francoskih zahtevah glede evakuacije Porenja. Tudi bosta razpravljala o pogojih, pod katerimi naj bi se vzhodnonemška meja proglasila za definitivno.

Nemška delegacija je odpotovala v Ženevo.

7 Berlin, 30. avg. (Izv.) Prvi del nemške delegacije za D. N. je danes odpotoval iz Berlina pod vodstvom zunanjega ministra Stresomanna. Vest, da pride Briand v Ženevo šele 3. septembra, je izzvala v tukajšnjih krogih precej skrb. Ta zakasnitev Briandovega prihoda pa je omilila vest, da pride Briand šele 3. septembra zato, ker se hoče udeležiti osebno neke seje ministrskega sveta. Ker v začetku zborovanja Briand ne bo navzoč, se bo razpravljalo o renški okupaciji šele pozneje. Na prvih zborovanjih se bodo skušali zediniti angleški in francoski delegati. Stresemann bo pripravljati tla za ureditev nemško-poljskih odnosov o čemer je govoril že pri odhodu v Ženevo.

Italijanski pohlep po francoski zemlji.

7 Pariz, 30. avg. (Izv.) O incidentu na francosko-italijanski meji, o katerem je francoski poslanec Borel vložil v parlamentu interpelacijo, je sedaj zbran izrpen material. Ugotovljeno je, da so se o priliki italijanskih vojnih manevrov, ki se vrše tik ob francoski meji, zbrali pri Malem sv. Bernardu 4 generali in 74 častnikov različnih italijanskih regimentov. Neki general je skical vseh 74 častnikov ter se vprilo njih izjavil na sledeč način: Pobral je kamen, ga vrgel na francosko ozemlje ter rekel: »To ozemlje so nam ugrabili l. 1846. Prisezite, da se boste borili za to, da ga dobimo nazaj.« Častniki so nato prisegli. Kakor javlja poročevalec »Temps« je ta dogodek v francoskih obmejnih krajih vzbudil veliko ogorčenje.

Po justifikaciji zaplenjena.

7 Boston, 30. avg. (Izv.) Policija je zaplenila žaro s pepelom Sacca in Vanzettija, ker niso bile redno plačane predpisane carinske pristojbine za odpravo žar v Evropo.

7 Pariz, 30. avg. (Izv.) Policija je izgnala nekega ruskega žurnalista, ki se je kompromitiral o priliki demonstracij radi afere Sacco in Vanzetti. List poroča, da je ta slučaj svarilen zgled za inozemske novinarje, ki so dostikrat poročali netočno in tendenciozno.

POSŁANIK POPOVIĆ ZOPET V ATENAH.

7 Atene, 30. avg. (Izv.) Iz Beograda se poroča, da se je jugoslovanski poslanik v Atenah Popović po večmesečni odsotnosti zopet povrnil na svoje mesto. To dejstvo se smatra kot dokaz, da je Beograd pripravljen obnoviti grško-jugoslovanska pogajanja in znova pričeti vprašanje proste cone, ki jo želi dobiti Jugoslavija v Solunu.

Za mir s sosedi, za red, pravičnost in delo doma.

GOVOR DR. KOROŠCA NA SHODU SLS V MARIBORU, DNE 29. AVGUSTA 1927

Država SHS čuvarica miru.

Glavna smer naše zunanje politike je, da ohranimo svoji državi mir. Slovenska ljudska stranka je to politiko vedno naglašala, jo je podpirala, najsi je bila v vladi ali v opoziciji, jo bo tudi v nadalje podpirala, najsi bo v vladi ali opoziciji, bo sodelovala, ker je to edino pametna politika, ki odgovarja željam in potrebam našega naroda in države.

Ker je to tudi politika sedanjega zunanjega ministra, ki ga smatram za našega najboljšega zunanjega ministra dosedaj, zato je tudi samoumevno, da ne more biti nasprotja med nami. Vse, kar si izmišljujemo izvesti listi, posebno zadnje dni demokrati v Ljubljani, je iz trte izvito, prosto izmišljeno v uredniških dotičnih listov.

Mi z velikim zadoščenjem lahko pribijemo, da se je prijateljska zveza Male antante po sedanjem zunanjem ministru zopet uredila in poglobila, da so se napetosti z našimi sosedmi omilile, da napredujejo pristranski odnosi s Francosko, da so se naši odnosi z Nemčijo znatno približali, vse to v smeri miru, ki ga naša država, pa gotovo tudi vsi naši sosedi in cela Evropa tako krvavo potrebujemo. Naša država ima željo, da bo na Balkanu in v Srednji Evropi čuvarica miru in reda. Na tej poti bo naša stranka rada z veseljem sodelovala in vse zahrbtnosti, ki jih naši nasprotniki dan za dnevom ustvarjajo, nas ne bodo premaknile s te prave poti. To stoji in mi se ne damo potisniti s te točke, najmanj z intrigami!

Nova vlada za poštenost, red in delo.

V notranji politiki pa hočemo imeti poštenje, red, delo, zakonitost. Da se to doseže, se je tudi razpustil dosedanj državni zbor in so se razpisale nove volitve. Sedanjí minist. predsednik nas je vprašal, ako hočemo pri tem sodelovati. In mi smo rekli: Hočemo! To je tajnost takozvanega blejskega pakta med radikalnim klubom in našim klubom. Ta pakt se ni sklenil na Bledu ampak v Mariboru, s sklepom Jugoslovanskega kluba, ki je temu paktu pritril in s sporazumom, ki je bil sklenjen na podlagi tega sklepa med min. predsednikom in menoj v Belgradu.

Ta pakt nam daje možnost, da bomo v prihodnji vladi po volitvah sodelovali. Konkreten program, po katerem se bo v duhu poštenja, reda in zakonitosti delovalo, pa je bil priobčen ob priliki, ko je bil sedanji drž. zbor razpuščen. Ni torej na celim paktu in naših bodočih nalogah, ki si jih stavimo, prav nič tajinstvenega.

Naši zavezniki.

Naša slovenska delegacija je v Belgradu številčno premala, da bi sama odločevala, sama vladala. Treba je, da se zato ozremo po zaveznikih, s katerimi naj sodelujemo. Očitajo nam, da nočemo s Hrvati. Kdo pravi, da nočemo s Hrvati? Z Radičem nočemo, ker z njim ne more nihče, ker Radič drži besedo komaj en dan ali dva, ker menjava svojo politiko vsakih 24 ur. Saj smo že šli z njim in vsi vemo, kako izkušnjo smo tedaj z Radičem doživeli. Enako so jo doživeli vsi drugi, ki so z njim hoteli sodelovati. Mi bomo s Hrvati sodelovali in ako bo naša hrvaška delegacija dobila svoje primerno število mandatov, bomo znali tudi to upoštevati, in bomo dali zastopstvo tudi tej delegaciji v vladi. Tudi drugim bratskim političnim skupinam bodo vrata v vlado odprta, samo z Radičem ne bo hotel in ne bo mogel nihče sodelovati.

In s Pribečevićem? Ali naj gremo z njim? (Gromoviti odgovor po dvorani: »Nikdar«!) Torej ne! In ker je to izključeno, da bi mi šli s tem človekom, ko je znan dovolj, zato bi bila o tem odveč vsaka beseda.

Pa zakaj ne z Davidovičem, vprašujejo drugi. Tem odgovorjamo, da smo z Davidovičem že zdaj v zvezi in da bodemo s sedanjo vladino koalicijo itak v bodoče sodelovali. Torej je jasno, da bo Davidovič tako moder politik in se ne bo dal zavesti od Pribečevića v kak demokratski blok, pač pa da bo sodeloval tudi po volitvah v vladi. — Da gremo z radikali, veste vsi. Gremo, ker poznamo to stranko, ki bo iz sedanjih volitev prišla očistena nazaj. Oni so nam prožili to čisto roko in mi smo segli vanjo na skupno sodelovanje. Pa ali je to kak greh, če gremo z radikali? Demokrati so do leta 1925 sodelovali z radikali, pa tedaj to ni bil nikak greh. Naši samostojneži in radikali do letos in tudi to ni bil nikak greh. Zdej, ko hočemo mi sodelovati z radikali, je pa to naenkrat strašen greh. Z našim sodelovanjem ne bomo storili nikakega greha, pač pa bo slovenski narod po SLS in njenih zastopnikih v vladi veliko pripomogel k redu, poštenju in pravičnosti v državi in državni upravi.

Demokratski blok.

Takozvani demokratski blok je hlod, na katerega se obešajo potapljalci. Podoben je mehurčku, katerega izpuščaj iz demokratske lajfe, da volivci ne gredo brez vsake nade v borbo. Pravijo, da ga bodo sestavljali Trifković—Davidovič—Pribečević. To je izmišljotina za tolažbo obupanih demokratskih duš.

Trifković bo ostal vedno radikal. Davidovič ima boljše kombinacije, ki mu zagotavljajo

udeležbo v vladi in ne bo se se mu treba pajdasti s Pribečevićem.

Snuje se blok, blok demokratov, toda — brez Pribečevića. To je blok samih demokratov, ki se odvrtačo proč od Pribečevića ter se vračajo k Davidoviču, staremu svojemu generalu. To vračanje v matico je najboljši dokaz, da na Pribečevića ne verjamejo več niti najboljši njegovi pristaši.

Kaj pa je demokracija? Menda pa ne to, kar so samostojni demokrati do danes delali? O njihovi demokraciji imamo dovolj žalostnih dokazov. Nasilje so uganjali, kakor nihče pred njimi in ne za njimi: Ali je dokaz demokracije žalostno poglavje propada našega narodnega premoženja? Vzemimo Jadransko banko in Slavensko banko. — Sami dobro veste, kaj smo Slovenci s tema dvema zavodoma izgubili, koliko premoženja nam je bilo uničenega. In če vzamemo zadnji in vam najbolj znani slučaj mariborske mestne hranilnice, kjer se splošč govori o milijonih, ki so šli v izgubo? — Ali korupcija, kdo jo je najbolj uganjal? Kje vidimo toliko ljudi, ki pred par leti niti za tramvaj niso imeli denarjev, danes se pa vozijo v avtomobilih in vsakdo lahko pokaže s prsti nanje, ker ve, kako so prišli do denarja. — Ali je mar to demokracija? — K večjemu kracija — to pride od besede kraci.

Niso vsi demokrati, ki se nazivajo demokrati, pa so zopet demokrati, ki tega naziva nimajo niti jim je ta beseda vedno v ustih.

Da niso demokracije, niti to ne čutijo, vam je najboljši dokaz, da pri teh volitvah ne stopajo pod svojim pravim imenom pred vas. Nazivajo se Združena slovenska gospodarska lista. — Ali je upravičeno »združena« — zdelo bi se mi pravilneje »kupljena«! Ali je mar »slovenska« — tudi ni, to ve vsakdo! »Gospodarska« ta naziv je še najpravičnejši, toda žalibog poznamo njihovo gospodarstvo dovolj dobro, da vemo, kam meri ime »Gospodarska« —! (Smeh in medklci proti demokratom).

Nalege bodočega parlamenta.

Glavna naloga našega parlamenta je delo, nič drugega kot delo. Malokatera stranka se tega zaveda in to je žalostno. Njim je parlament le neko torišče za osebno razračunavanje. To vidimo tudi pri sedanjih volitvah.

Parlament čukajo težke naloge. Dosedaj se je silno mnogo grešilo, ker se ni delalo. Zato te luknje v naši zakonodaji, zato pomankljivost našega zakonika, ne pridemo nikamor naprej. In če se kaj sklene, se najde vzrok, da se izvršitev odloži, da ne pride nikoli do nje.

Danes ni nihče v naši državi, ki bi bil proti parlamentu, samo če bo znal delati, če bo kos svoji nalogi. Ljudstvo mora sodelovati pri vladanju.

Delo parlamenta bo ogromno. Imamo davčna bremena, ki morajo biti izenačena, da ne bo naš človek plačeval dvakrat toliko, kakor po drugih pokrajinah. Davki se morajo izenačiti.

Moramo izpopolniti samoupravo, da se uredi naša administracija. Današnje stanje je neznosno, ker centrala ne zaupa svojim podrejenim uradom, tako, da mora veliki župan prositi v Belgradu, da se mu dovoli nakup vsake mefle. Mora se uprava decentralizirati. Samoupravam se morajo dati sredstva, da se bodo lahko same upravljale ter bodo popolnoma neodvisne razen v stvareh, ki morajo biti res skupne.

Mora se urediti uradniško vprašanje, vprašanje upokojeencev, ti trpe leta in leta vsled naše administracije. Uradnikom se mora položaj regulirati, da bodo lahko živeli. Mi smo pomagali upokojeencem, kolikor smo mogli v kratki dobi našega sodelovanja v vladi. Prva etapa — prevedba od kronskih na dinarske penzioniste je končana z našim delom. Hočemo ga izvesti tudi dalje, do druge etape. Štasmom bo vse šlo. Sedaj je bilo težko, kajti vsedli smo se k že gotovemu proračunu, toda storili smo, kar se je dalo. Za 10 tedensko vladanje je to ogromno delo; pa nam pokažite stranko, ki je za 10 tednov v vladi storila toliko in mi ji radi prepustimo naše mesto.

Tudi železničarjem smo pomagali, kolikor smo mogli. Nismo mi sklepali redukcij, nasprotno, storili smo vse, da so se omilile in nam se imajo marsikateri zahvaliti, da so ostali na svojih mestih. Nismo gledali kake stranke ali barve je kdo, nihče ni zastojal potikal na vrata našega kluba, pomagali smo vsakomur. (Tu so poskušali nekateri socialisti napraviti nekaj medklcev, kakor Zaloška cesta, Trboveljska družba itd.)

Obračun s socialisti.

Dr. Korošec je njihove izpade mirno poslušal, nato pa nadaljeval: O Zaloški cesti kar molčite! Socialisti ste tisti, ki ste tirali nahujskane uboge mase pred banetno, potem pa, ko ste videli, da gre za res, ste se poskrili kakor zajci. (Doli s socialisti, Dunaj glejte! — je odmevalo po dvorani). Se manj imate pravico govoriti o Trboveljski. To je kapitalistično podjetje, kakor marsikatero v državi, s katerim imamo mi mnogo manj zvez, kakor socialisti voditelji. Naši groši so manj upošte-

vani pri bankirjih, kakor pa milijoni socialističnih voditeljev. (Smeh, socialisti so osramočenji uhtili!).

Kaj pa pravzaprav lahko pokaže do danes socialistična stranka? Zivi do danes le od kritiziranja našega dela. Za njo bi bila največja nesreča, ako bi mi propadli. Istotako tudi za druge slovenske nam nasprotnne stranke. Socialisti se drže še na površju s hujšaka-

njem brata proti bratu, z razrednim bojem. Mi pa nočemo razrednega boja, mi hočemo ljubezen med nami samimi, mi hočemo medsebojno podpiranje, ne sovraštvo. To je krščanstvo in to je razlika med nami in socialisti!

Dr. Korošec je končal s klicem:

Naše geslo naj bo: Na delo! Na delo! Na zmago! I. skrinjica je naša!

SDS in SKS — škodljivki slovenskega ljudstva.

ZASLUGE SLS V FINANČNEM ZAKONU. — ZERJAVOVCI IN PUCLJEVCI SO GLASOVALI PROTI VSEM KORISTNIM DOLOČBAM FINANČNEGA ZAKONA.

V potokih teče te dni protiklerikalna linta in potrpežljivo piše fantastične laži o naših grehih. Posebno zadnji proračun je tak greh SLS, da misli SDS in SKS, da bosta z njim vsaj za nekaj stopinj ponižali SLS in njen nedosegljiv ugled v narodu. Pa poglejmo, kako ta »greh« izgleda od druge strani. Poglejmo, koliko so »zasluge« zerjavovcev in puceljcev v tem, da so glasovali proti proračunu.

To je prvi proračun, ki prinaša znižanje davčnih bremen. S prejšnjimi proračuni, pri katerih so sodelovali deloma zerjavovci, deloma puceljci in radičevci, so se davki zviševali, letos, ko je sodelovala SLS, so se davki prvič znižali.

Prejšnji proračuni so prinašali določbe, ki so ljudstvu nakladale nove dolžnosti in nove težave, letos imamo v finančnem zakonu prvič tudi olajšave in za ljudstvo koristne določbe. Tisti, ki so glasovali proti proračunu, so torej glasovali proti vsem tem novim koristim, ki jih prinaša finančni zakon in jih to glasovanje žigava kot sovražnike ljudstvu koristne politike.

Poglejmo posamezne določbe, proti katerim so glasovali zerjavovci, in pucelj-radičevci:

1. so glasovali proti znižanju dohodnine;
2. so glasovali proti 20% zvišanju doklade prometnemu osebju;
3. so glasovali proti temu, da se tudi država lahko rubi, če noče plačati svojih obveznosti;
4. so glasovali proti znižanju kazni radi monopolskih kazenskih dejanj;
5. so glasovali proti ustanovitvi fonda v svrhu dajanja cenanih posojil za zgradbo delavskih stanovanj;
6. so glasovali proti izboljšanju zakona o zavarovanju delavcev in proti temu, da bi bogati fondi bolniškega zavarovanja ostali doma v Sloveniji;
7. so glasovali proti ustanovitvi državnega odbora, ki naj izvede varčevanje v državni upravi, napravi predloge glede znižanja davkov in ustvari vse pogoje za uspešen razvoj državnega gospodarstva;
8. so glasovali proti notranjemu dolgoročnemu državnemu posojilu v znesku 500 milijonov dinarjev za napravo novih in popravila starih cest in železnic;
9. so glasovali proti prevedbi kronskih vpekojeencev v dinarske;
10. so glasovali proti pokojninskemu fondu za otroke in vdove umrlih državnih uslužbencev;
11. so glasovali proti temu, da se prizna obligacijskim posojilom mestnih občin značaj pupilarno varnih papirjev;
12. so glasovali proti temu, da se oproste posojila, ki jih najamejo občine, okraji in oblasti, taks in davkov;
13. so glasovali proti ukinitvi državne trošarine na kavne nadomestke, na riž, na sveče in kaljev karbid;
14. so glasovali proti oprostitvi carine na bencin, na nafto, na katran, ki se uporabljajo za pogon obrtnih, industrijskih in kmetijskih strojev;
15. so glasovali proti temu, da bi vinogradniki ne prijavljali vkletenje svojega pridelka;
16. so glasovali proti izpregledu kazni vinogradnikom, ki so zakrivilo neprijavljanje vina;
17. so glasovali proti oprostitvi trošarine za žarnice, ki jih nabavljajo občine;

Dve vprašanji na SKS.

V agitacijski brošurici SKS silno divja proti SLS. Svojih del ne more pokazati, ker jih nima, pa se znaša seveda nad našo stranko, ki dela. Dva strašna greha SLS sta našeta v tej knjižici, da SLS premalo vina kupi na Dolenjskem in Štajerskem ter da imajo poslanci dnevnice. Vprašamo slavne nekdanje samostojne kmetje sedaj radičevce:

Zakaj se poslanci SKS nočejo dnevniceam odpovedati, če je to taka nesreča za ljudstvo? Saj jih lahko puste oblasti. Gospodje Bukovec, Zupančič, Pipan z dejanjem pokažite, da so vam dnevnice odveč. Kaj bi samo govorili!

In dolenjsko vino, pa samostojneži. Zakaj ne rečete samostojnim gostilničarjem, da naj nikar ne tujejo dalmatinskega vina? Izpolnite pri svojih pristaših gostilničarjih, da nobeden ne toči dalmatince, potem bomo verjeli v vašo ljubezen do slovenskega vinogradnika. Verjame, da bi »pokvarjena ljubljanska gospoda«, ko pride na Dolenjsko, raje pila pošten eviček kot tisto dalmatinsko brozgo, ki jo izto-

18. so glasovali proti uvedbi čistega volivnega proporca za mesta Ljubljana, Maribor, Celje, Ptuj in Trbovlje;

19. so glasovali proti demokratski izpremembi volivnega reda za Trgovsko in obrtno zbornico;

20. so glasovali proti izboljšanju ustroja obrtnih sodišč;

21. so glasovali proti zavarovanju lesnih delavcev;

22. so glasovali proti temu, da bi agrarne operacije prevzeli oblastni odbori;

23. so glasovali proti izplačilu draginskih doklad za deželne in okrajne cestarje;

24. so glasovali proti davčnim, pristojbinskim in poštnim olajšavam za zadruge;

25. so glasovali proti temu, da se izplača iz državne loterije 26 milijonov za uravnavo Save, Drave in Donave;

26. so glasovali proti temu, da se dolžni davki lahko plačujejo z 20odstotnimi boni;

27. so glasovali proti temu, da vlada lahko prenese posamezne posle državne uprave na oblastne skupščine in jim obenem odstopi virov dohodkov za te posle;

28. so glasovali proti temu, da se zastali davki in doklade plačajo polagoma v štirih letih;

29. so glasovali proti temu, da bi bile hranilne vloge na knjižice oproščene vseh davkov;

30. so glasovali proti znižanju dohodnine ročnim delavcem;

31. so glasovali proti temu, da se od davka na celokupne dohodke odpravi 30odstotna izredna doklada;

32. so glasovali proti oprostitvi davka za nove hiše;

33. so glasovali proti temu, da se prenosne takse pri promičninah znižajo od 2 na 1%, pri nepremičninah (odstotkih pri dediščinah in kupnih pogodbah) od 6 na 4%;

34. so glasovali proti temu, da se prireditve izobraževalnih in drugih društev oproste taks;

35. so glasovali proti temu, da preide z dnem konstituiranja okrajnih samouprav vsa imovina in vsi posli cestnih in okrajnih odborov, zdravstvenih odborov in okrajnih blagajn na ozemlju bivše Kranjske in Štajerske na dotično okrajno samoupravo;

36. so glasovali proti temu, da preide vsa imovina bivših dežel na ozemlju bivše Avstrije na oblastne samoprave in da se vse nepremičnine bivših dežel prenese v zemljiški knjižici na dotične oblasti (dasi so v oblastni skupščini zahtevali, da naj oblastni odbor toži državo, če ne bi hotela izročiti imovine dežele Kranjske);

37. so glasovali proti temu, da se oblastnim skupščinam na ozemlju bivše Avstro-Ogrske daje pravica, da bivše deželne zakone, ki veljajo na njihovem ozemlju in ki se nanašajo na posle njihovega področja, z oblastnimi uredbami menjavajo, dopolnjujejo in ukinjajo.

Naštete točke so pač vsakemu jasen dokaz, kako brezobzirne nasprotnike ima slovensko ljudstvo v zerjavovcih in radičevcih.

Boli in peče jih, da je mogla SLS v kratkih 73 dneh dobiti toliko olajšav in dobrot za slovensko deželo, boli jih, da bi SLS to koristno delo mogla nadaljevati. Zato sedaj lažejo, hujskajo in obrekujejo. Povsodi jih pozovite, naj oni pokažejo proračun, pri katerem so sodelovali in bi bili toliko koristnega za naše ljudstvo izvojevali! Nimajo ga. To naj vse utrdi v prepričanju, da moramo vsi složno 11. septembra glasovati za SLS.

čijo največ tisti gostilničarji, ki so sovražniki naše stranke. Na delo torej, kaj boste vpili! Kmetje dajo le na delo, ne na kričanje in obrekovanje.

Revščina SDS na Jesenicah.

Minulo nedeljo je demokratska stranka pod firmo »Združena gospodarska stranka« priredila na Jesenicah v gostilni »Mesar« volivni shod. Udeležba je bila kljub agitaciji zelo klaverna. Vseh udeležencev skupaj je bilo okoli 60, med njimi tretjina naših somišljenikov, tretjina pa radovednežev iz drugih strank. Prvi govornik dr. Kramer je ponavljal, kar vsak dan piše »Jutro«, drugi vpok. železničar J. Rupnik, namestnik kandidata za okraj Radovljica, pa je udrihal čez radikale. Druge nesreče ni bilo.

Darujte za Ljudski skiadi SLS!

Preiskava v zadevi mariborske mestne hranilnice.

Kakor smo že v nedeljo poročali, je dr. Ravnik, gerent Mestne hranilnice mariborske, izročil revizijo državnemu pravdnstvu v nadaljno postopanje. Danes je državni pravdnik odredil preiskavo radi suma hudo delstva po §§ 183, 197, 200 in 203 k. z.

Da bo javnosti znano, citiramo ta zakonska določila:

§ 183. Tudi tisti zakrivi hudo delstvo nezvestobe, kdor razen primerljiva v § 181 sebi zaupano blago, ki znaša več kot 1000 dinarjev, pridržuje ali si prilasti.

§ 197. Kdor z zvitim prigovarjanjem ali dejanjem koča drugega v zmotu pripravi, s katero ima kdo, bodisi država, kaka občina ali kaka druga oseba, na svoji lastnini ali drugih pravicah škodo; ali kdor se s tem namenom in kakor se je ravno reklo, pomote ali nevednosti drugega posluži, stori goljufijo; naj ga je k temu napeljal koristoljubje, strast, namemba, komu protizakonito na roko iti ali kakoršna si bodi druga postranska nakana.

§ 200. Druge goljufije postanejo hudo delstvo, če škoda, katera se je storila ali se je nameravala, znaša več kot tisoč dinarjev.

§ 203. Ako pa znesek ali vrednost, ki si jo je storilec s hudo delstvom naklonil ali katero je v mislih imel, presega 10.000 Din; ali če je hudo delalec goljufijo s posebno drznostjo ali zvitostjo storil; ali mu je goljufanje prišlo v navado, je kaznen težka ječa od 5 do 10 let.

Mislili smo, da bodo demokrati listi tudi sedaj tako gostobesedni o tej zadevi, kot so bili zadnji teden. S tem bi nam bilo prihranjeno poročanje o tem, kar vso mariborsko javnost izredno zanima. Da ustrežemo tej upravičeni zahtevi naše javnosti, da je poučena o celotnem položaju, bomo priobčevali o vsakem nadaljnjem pojavu te senzacionalne zadeve. Četudi sedaj listi SDS molčijo, četudi socialistični listi ne vedo o celi stvari nič poročati, bo javnost kljub temu izvedela resnico o dejanskem položaju. SDS gospodarstvo se naj pokaže v pravi luči, da bo lista SDS tembolj upravičeno nosila naslov: Zdržena slovenska gospodarska lista.

Nadaljinie razkrajanje SDS.

DR. BOŽIČ IN REBEK ZAPUSTILA SDS.

Maribor, 30. avgusta.

Poročali smo že o razcepu v štajerski SDS. Iz Beograd in Ljubljane prihajajo poročila o nadaljnjih odpadih prvakov od samostojne dem. stranke. To silno vpliva tudi na prvake demokratov v mariborski oblasti.

Zlasti v Celju se opaža proces razpadanja SDS. Stranko zapuščajo najodličnejši pristaši kakor dr. Božič in znani vodja obrtnikov Rebek. Oba sta odložila mandate v občinskem svetu z motivacijo, da se ne strinjata več s politiko SDS. Na celjsko javnost je to uprav

senzacionalno vplivalo, na demokrate pa porazno. V Mariboru se je med demokrati razkol še povečal, obe skupini sta skoroda že prekinili medsebojne stike.

Izvedeli smo tudi še, da so nekateri odlični demokrati prijavili svoj vstop v Davidovičovo stranko v Beogradu. Baje pa so dobili od tam odgovor, naj se obrnejo na tukajšne Davidovičevce.

Razkroj gre torej nevzdržno naprej. Po volitvah se bo očitno pojavil, to je sigurno.

Resnica o vojnem davku.

SDS se strašno trudi, da bi zabrisala očem volivcev zgodovinsko dejstvo, da je bil vojni davek sklenjen z njenimi glasovi.

Malce sram jih je naših ugotovitev, pa zato pravijo: Ja, ampak pobiral se ni prej. Da se vojnika pobira — tega je kriva SLS!

Tudi na to laž je treba odgovoriti, da ljudje do golega spoznajo, kako časopisje te stranke služi le laži.

Po morali SDS se vsi davki zato sklepajo, da se potem ne pobirajo. Tak izgovor je glede dr. Žerjavovega davka na ročno delo, glede pod dr. Kramerjem sklenjene zamenjave kron, prav tako pa glede SDS-vojnice. Glasovali so — pravijo — res (prej so to vedno tajili), a obenem zahtevali, da se sprejeti davki ne pobirajo. Kje je tisto otroče, ki bo kaj takega verjelo? Tak izgovor je res izgovor, ki ga pes na repu prinese, kakor pravijo ljudje. Vojni davek ali vojnika je bil sklenjen 1. 1923. z glasovi SDS. V tistem zakonu je vojni minister (ne finančni) dobil pooblastilo, da izda pravilnik, kako naj se ta davek pobira. In vojni minister je tak pravilnik res izdelal in tudi

izdal. Izdelan je bil ta pravilnik v vojnem ministertvu še tedaj, ko je bila na vladi SDS s Pašičem. Ta pravilnik o pobiranju vojnice je bil za naše razmere tako gorostasen, da si niti ljubljanska finančna delegacija na podlagi tega pravilnika ni upala pobirati pri nas tega davka! Zato je vojno ministertvo moralo izdelati drug pravilnik, ki je bil izdelan in izdan pod vlado, v kateri so sedeli Radičevci z g. Pucljem. Ta pravilnik je bil 1. 1926. razposlan, ter je na podlagi tega pravilnika fin. delegacija v Ljubljani koncem 1. 1926. — tedaj pod vlado g. Pučija in Radiča — ukazala vsem davčnim uradom pobirati ta davek, ki je bil sklenjen od SDS 1. 1923. Izterjuje se tedaj vojnika na podlagi ukaza vojnega ministertva in odredbe finančne delegacije v Ljubljani, kar vse je bilo izdano prej, predno je SLS prišla v vlado.

To je resnica o pobiranju vojnice, za katero je v prvi vrsti odgovoren-tisti, ki jo je sklenil. To pa je SDS. In to dejstvo pobija SDS in jo bo pobilo v kljub vsem njenim lažem!

Iz radičevske brošure.

»Prvi boj proti korupciji.« Radičeva brošura govori tudi o korupciji in pravi, da je prvi boj proti korupciji začel Radič, ko je prišel v Pašičevo vlado. Resnica pa je ta le: Prvi boj proti korupciji je začela 1. 1924. Davidovič-Koroševa vlada s tako silo, da je Rade Pašič pobegnil. Radičevo brbljanje je Davidovič-Koroševa vlada vrglo. Rade se je vrnil in delal naprej, kakor je delal prej. Tako se je

končal prvi boj proti korupciji, o katerem pa Radičevci molče. Ali ni bil Radič v tem slučaju »odrešenik korupcionistov«?

Tja v en dan govori o korupciji in pa o dr. Hodžarjevem predlogu radičevske brošure. Pravi, da je dr. Hodžar rešil korupcioniste, zato pa so pozneje v zahvalo radikali SLS vzeli v zlado. Kako nepoučen je ta Radičev pisar, ki je pisal to brošuro, se vidi iz tega, ker je dr. Hodžar v anketnem odboru stavil svoj predlog, ko je SLS že skoro mesec dni

bila v vladi. Zato Radičevemu modrišanu ne zamerimo, ko niti tega ne ve, kdaj je bilo glasovanje v anketnem odboru in kdaj je SLS šla v vlado, če ne ve tudi tega, da je dr. Hodžar zahteval, da naj se zasledujejo vsi krivci v aferi Rade Pašiča. In ta predlog je bil sprejet.

»Proračun sprejet letos na Svečnico.« — Koliko so vredne trditve Radičeve brošure, se vidi najbolje po tem, da človek, ki je v tej brošuri pisal tudi o državnem proračunu, istega niti v rokah ni imel. Mož, ki trdi, da je bil proračun sprejet letos na Svečnico, je najbrže zamenjal dve stvari: Na Svečnico na kmetih jedo svinjski želodec ali pa »danko«. Proračun pa se sprejema v parlamentu koncem marca. Tudi letos je bil tako sprejet. Pisec Radičeve brošure je državni proračun zamenjal s svinjskim želodcem ali danko. Zato je tudi cela brošura temu podobna.

»Odločilna moč.« Omenjena brošura hiti zatrjevati, da »so klerikalci imeli odločilno moč« spremeniti izdelani proračun, ki je bil slab, je bil delo vlade, v kateri je Radičeva stranka imela 3 do 4 ministre s Pucljem vred. Za ta slabo izdelani proračun so samostojneži in radičevci glasovali v fin. odboru, kjer so bila vsa ministertva sprejeta z njihovimi glasovi. Oni so tedaj proračun izdelali, oni so zanj glasovali v fin. odboru. In sedaj se kregajo na SLS, zakaj je v skupščini glasovala za proračun. Kregajo naj se rajši nad seboj in svojo stranko, ki je tak proračun izdelala. SLS ga je le popravila, kolikor je mogla. In če je še vedno slab, je znamenje, da je delo Radičeve in Pucljeve stranke v vladi bilo res čisto zanič. Da se kaj takega Radičevcem ne primeri več, jim bo ljudstvo vzelo tisto številčno moč, s katero so izdelali tak slab proračun.

Liberalna farba. V brošurici samostojnih Radičevih priveskov je nekje rečeno, da so kmetje v Sloveniji dosedaj dajali večino slovenskim liberalcem in klerikalcem. Ne boš, Jaka! Slovenski kmetje so leta 1920. dali ve-

čino slovenskim liberalcem Žerjavovo in Pucljeve farbe. Pa jih od te farbe še danes glava boli. Zato nobena Radičeva brošura slovenskim kmetom ne bo več zmešala glave.

Kdo je odgovoren? V Radičevi brošurici, ki čisto po krivem nosi na naslovni strani sliko Matije Gubca, voditelja slovenskih kmetov, ki ga je tedanja hrvatska gospoda v Zagrebu dala umoriti, je pa povedana tudi ena resnična: »Odgovoren za vse zlo, ki pritiska naše kmete in delavce, pa ni tisti, ki ima manjšino, ampak oni, ki imajo večino.« L. 1920. so samostojneži skupaj z liberalno »pokvarjeno gospodo« imeli večino in vlado v Beogradu. Tedaj so skuhali centralizem, za katerega nosijo oni odgovornost. Kajti iz centralizma izvira »vse zlo, ki pritiska naše kmete in delavce«. Samostojneži, ko so zlezli pod Radičev klobuk, so od leta 1925. skupaj z radikali imeli večino in vlado. Zato so oni odgovorni tudi za vse to zlo, ki je v letih 1925—1927 pritiskalo slovenske kmete in delavce. Da niste imeli večine in vlade v teh letih — tega menda ne boste tajili.

Dnevnic oblastnih poslancev. V Radičevi brošuri nekdo toži, da so dnevnic oblastnih poslancev prevelike. Da ne bo prepira, predlagamo: Če je delo Radičevih oblastnih poslancev na Slovenskem tako malo vredno, da ne zasluži teh dnevnic, je njihova dolžnost, da jih nemudoma vrnejo nazaj blagajni oblastnega odbora, da se znesek porabi v koristnejše namene. Nekaj gnojnih jam se bo iz tega denarja že dalo napraviti. Tedaj, vrnite denar!

Velik shod socialistov v Ptuj.

V nedeljo so priredili socialisti v Ptuj shod, menda da bi zabrisali silen utis dr. Koroševskega shoda, ki se je vršil nedeljo poprej. In to se je socialistom posrečilo — shod je izpadel tako, da se jim danes smeji ves Ptuj. Z govornikoma, ki sta prišla iz Maribora, je bilo namreč na shodu skupno pet oseb!

Razprava o kodificiranju mednarodnega prava.

v Pariz, 30. avg. (Izv.) V teku nadaljnjih debat v mednarodni parlamentarni uniji o kodificiranju mednarodnega prava se je izrazil romunski delegat Tella, da bo to kodificiranje združeno z veliko večjimi težkočami, kakor so nastopile o priliki kodificiranja osebnega prava. Kodificiranje se more po njegovem mnenju izvršiti le v sporazumu med vsemi zastopanimi državami. Montague, predstavnik Zedinjenih držav severne Amerike, je predlagal, naj se v to svrhu ponovno skliče konferenca, da bodo imele priliko, udeležiti se je tudi ostale države. Zastopnik Češkoslovaške republike Medinger je izjavil, da bi bilo potrebno, da so v odboru za kodificiranje mednarodnega prava zastopane tudi narodne manjšine. V nadaljnjem je odgovarjal predsednik

madjarske delegacije Berzeviczy na trditve romunskega zastopnika Floresca glede romunsko-madjarskega spora v zadevi optantov. V nadaljnjem je trdil govornik, da se Romunija pri svojih zahtevah ne sme sklicevati na to, da je zadevo spravila pred D. N. v svrhu nepristranske odločitve, ker je Romunija grozila, da izstopi, ako se zadeva ne reši v smislu romunskih intencij. Kritiziral je izvajanja romunskega zastopnika, po katerem naj bi Madjarska delala na vojno z Romunijo. Resnica je ravno nasprotna; saj se Madjarska mnogo manj poslužuje militarističnih sredstev, kakor vsi njeni sosedji. Madjarska je vedno pripravljena, podati svojim sosedom roko v svrhu sporazumne ureditve medsebojnih odnosov.

AFERA GAJDA.

v Praha, 30. avg. (Izv.) Danes okoli 1 je policija nenadoma poiskala generala Gajdo, ki se je ravno nahajal v nekem kopališču in ga pozvala, da se javi k ponovnemu zaslišavanju.

FRANCOSKO-NEMŠKA TRG. POGODBA.

v Berlin, 30. avg. (Izv.) Trgovinsko politični odsek državnega zbora je sprejel na današnji seji vsebino francosko-nemške trgovinske pogodbe.

PRIJETA ROPARSKA TOLPA.

v Carigrad, 30. avg. (Izv.) Žandarmeriji se je posrečilo aretirati neko vzhodnoanatolsko roparsko tolpo. Kolovodja Hadži Sami in več roparjev je bilo pri tej priliki ubitih. Iz papirjev, ki so jih našli pri ubitih roparjih, je razvidno, da so nameravali izvršiti več atentatov proti nekaterim vladnim osebnostim.

TISKOVNA KONFERENCA.

v Zeneva, 30. avg. (Izv.) Tiskovna konferenca, ki je včeraj končala svoja posvetovanja, je med drugim sklenila tudi, da bo uvedla periodična zborovanja in je v tem smislu posredovala pri D. N.

V LIVORNU 18 MRTVIH.

v Rim, 30. avg. (Izv.) Reševalno delo pri vojašnici, ki se je v Livornu podrla, je končano. Med žrtvami je 18 mrtvih in 32 ranjenih.

PLAVANJE ČEZ KANAL.

v London, 30. avg. (Izv.) Radi. lepega vremena so se pričele tekme za preplavanje kanala. Večina tekmovalcev oziroma tekmovalk iz različnih držav je tekom današnjega dopoldneva startala.

Častni kanonik Matej Škrbec - šestdesetletnik.

Danes, 31. avgusta, obhaja v Trzinu šestdesetletnico rojstva častni kanonik, dekan in župnik v poklju g. Matej Škrbec. Naše gore list, rojen v Starem trgu pri Ložu, je deloval jako uspešno v Istri, dokler ga niso pregnali Italijani iz Kerkavce. Kerkavci, komu ni znano to ime v zadnjem času! Saj je ta kraj tristočlne italijanske nasilnosti nad slovenstvom in posebej še nad slovenskim duhovnikom. Kanonik Škrbec je že prenašal tam velike težave, a zasidranega v srca župljanov, ga niso omajale ne tožbe, ne grožnje, ne napadi, dokler ga ni slednjič zadel izgon.

Gimnazijo je dovršil g. jubilar v Ljubljani, bogoslovje pa v Gorici. Prvo službo je nastopil kot kaplan v Rojanu pri Trstu. Plačo je prejemal tedaj rojanski kaplan od tržaške občine. Ze iz tega ozira in vsled uljudnosti se je šel mladi kaplan predstaviti na tržaški magistrat. Uradnik, ki ga je v županovem imenu sprejel, ga je ob tej priliki skušal prepričati, da v rojanski župniji prevladujejo Italijani. A odločni in zavedni g. Matej mu se odgovoril: »Ne, nasprotno! Ze prve dni sem se prepričal, da prevladujejo Slovenci in kot duhovnik se moram zavzemati za vse vernike, tudi za Slovence!« Posledica odločnega na-

stopa je bila, da je posebna občinska seja odklonila rojanskemu kaplanu »kot panslavistu« plačo, neplačani rojanski kaplan je pa z vso vnemo pričel delati na verskem in narodnem polju. Kot goreč duhovnik in zaveden Slovenec se je že to in naslednje leto vpisal v vsa verska in v vsa tedanja narodna društva.

Po enoletnem kaplanovanju je prišel v istrske Korte, kjer je bil najprvo župni upravitelj in potem župnik. Korte so spadale tedaj v občino Isola, ki jo je vodila italijanska večina. A po prizadevanju g. Škrbca se je zgodilo, da je ta občinski odbor dal sezidati v Kortah krasno postopje za slovensko ljudsko šolo. Ustanovil je tu tudi posojilnico, eno prvih v Istri. S posojilnico je vzgajal zavedne može in reševal mnogotere gospodarskega propada.

Po šestdesetletnem delovanju v Kortah je postal župnik in dekan v Kerkavcih. 14 let je tu deloval, trpel in se res žrtvoval za svoje župljane. Lepe slovenske šole tu ni bilo; italijanska legina šola je lovila otroke slovenskih staršev že tedaj. Stalno slovensko šolo je bilo kar nemogoče priboriti, zato je pričel delovati župnik-dekan v zasilni slovenski šoli. Uspehi so bili naravnost sijajni. Otrok je prihajalo v to šolo vedno več, tako da so zadnja leta sedeli učenci v prenapolnjeni sobi še celo po oknih. Vseurok je poučeval goreči duhovnik kar v cerkvi in tega so hodili prostovoljno in z veseljem poslušati tudi otroci legine šole. Kljub obilnim poslom je vodil še posojilnico v dve uri oddaljenem Pomjanu. Ta po-

sojilnica je imela velik delokrog kar štirih župnij. Tudi versko življenje je napredovalo, vsepovsod so se kazali znaki vnetega duhovnika.

Leta 1914., tik pred vojno, je bil naš 60-letnik izvoljen tudi v istrski deželni zbor. Z navdušenjem ga je ljudstvo volilo, saj je v njem videlo odločnega in požrtvovalnega voditelja in branitelja slovenstva. Vojska je pa preprečila njegovo udeleževanje na tem polju.

Leta 1915. so mu ponudili kanonikat v Trstu. Odklonil ga je, da je mogel ostati med preprostim ljudstvom. Postal pa je istega leta častni kanonik koprškega kapitlja. Značilno je to, da je naš jubilar edini Slovenec, ki je kdaj dosegel to čast pri koprskem kapitlju.

Polno mero žrtv je prenašal g. kanonik med vojsko. O tem bi znali govoriti točno le Kerkavčani.

Po prevratu so Italijani Kerkavce izbrali tako rekoč za prvo točko potujevanja v Istri. Italijanska šola, številni karabinjerji, fašisti, par domačih janičarjev, vse to je imelo nalogo iztrebiti slovenstvo, če treba tudi s silo. A dobro ljudstvo se je držalo svojega duhovnika, našega jubilanta. Zato so pritiskali Italijani predvsem nanj. Izvršili so napade v župnišče, prepovedali so mu slovensko pridigo, a tudi v življenjskih nevarnostih je govoril: »Da, v državi smo italijanski in to priznavamo, a po rodu smo Slovenci!« Ko so ponovno zahtevali, naj razobeši na cerkvenih poslopih italijansko zastavo, je odvrčal: »V

Avstriji nikdar nisem dal obesiti samo državne zastave, ampak je vedno poleg plapolala tudi slovenska. Če tudi sedaj lahko dam obesiti poleg državne slovensko zastavo, bo to takoj storjeno!« Tega pa mu niso dovolili. Ne v sovraštvo, ampak v ljubezni do župljanov in v ponosu, da trpi kot zaveden duhovnik, je preživel v Kerkavcih marsikatero prav brdko uro.

Leta 1923. so ga Italijani pregnali. Dekret izгона je podpisal sam g. Mussolini. Karabinjerji so ga spremila prav do Postojne. Za spomin so mu dali tudi dekret, da brez posebnega dovoljenja italijanske vlade ne sme nikdar več v Italijo. Hvaležno istrsko ljudstvo mu je pa zadnje dni izkazovalo tako hvaležnost in ljubezen, da so strmeli tudi Italijani.

Naselil se je kot izgnanec pri svojem nečaku, župniku v Trzinu. Tudi vpokojen ne miruje. Z veseljem pomaga v dušnem pastirstvu in je tako rekoč še vedno dekan duhovnikov-izgnancev iz Istre, katerim spretno urejuje vse zadeve. Tržačani ga vsled izredne ljubeznivosti visoko cenijo in kar splošno ga nazivajo »gospod strica«, kar je v polnem pomenu besede ne samo svojim nečakom in nečakinjam, ampak vsakemu, ki pride z njim v dotik.

Gospod kanonik, ob šestdesetletnici želimo, da ljubi Bog blagoslovi vaše požrtvovalno delo v preteklosti in Vam nakloni še mnogo lepih jubilejev!

A. V.

* Sliko velezaslužnega g. jubilanta priobčimo v jutrišnji številki.

Kaj se godi doma

Nekaj o gradbi železnice Rogatec-Krapina.

Torej vendar enkrat, tako se glasilo vzklili številnih radovednežev, ki hodijo gledat dnevno začetek del na gradnji že čez desetletja obljubljenega železniške zveze Rogatec-Krapina. Proga je velikanskega gospodarskega in strateškega pomena in je bila že bogata kolikokrat premerjena. Podrobna merilna dela vrši sedaj še en inženir strokovnjak, ki ima že 25 let službe pri gradbi železnice in mostov. Ta inženir je po rodu iz severne Slovaške in je zelo priljubljen pri svojih sotovarjih in delavstvu.

Proga bo šla od Rogatec 8 km 540 m ob Sotli in po Stajerski strani. Tunel bo pod Lupinjakom in ko bo prišla železnica iz predora, bo že tekla po hrvaških tleh.

Pri delu so zaposleni sami domači siromašni Stajerci in Zagorci. Podjetje, ki gradi progo, se je postavilo strogo na stališče, da zaposluje samo domačine. Gradba proge se vrši zelo solidno in se že lahko v naprej trdi, da bo spadala ta veljavna železniška zveza med prvovrstne.

Železniška zveza Rogatec-Krapina je zasluha SLS 10 tedenske soudeležbe na vladi in to dobro znajo vsi obmejni Stajerci in Zagorci. Ker je delo v polnem teku, ni v kraje ob tej železnici nobenega Radičevega agitatorja, se ne upajo niti blizu, ker te zasluha SLS pač ne morejo vtajiti, niti ne zmanjšati.

Mariborski sanatorij - oddelek za porodništvo in ginekologijo - pridobitev SLS.

Maribor, 30. avgusta.

Včeraj smo poročali na kratko, da je kupil mariborski občinski odbor od Kreditne banke sanatorij v Petrovem selu. Sanatorij se bo adaptiral takoj za oddelek za porodništvo in ginekologijo.

Pred prevratom ni imela mariborska bolnica zgoraj omenjenega oddelka, ker sta tozadevno prišla v pošte Gradec in Celovec.

Ko je pripadel Maribor Jugoslaviji in je postal Maribor središče cele mariborske oblasti, se je vsa leta do danes brdsko čutilo pomanjkanje porodničnice pri tako veliki prvovrstni bolnici kakor je mariborska.

Tudi zdravniški naraščaj je bil glede praktičnih študij v ginekologiji navezan na Celje, ki pa tudi ne zadostuje potrebam, in na Ljubljano.

Že leta in leta se je govorilo ter pisalo o nujni potrebi porodničnice v Mariboru, a faktično je ostalo le vse pri načrtih in razgovorih.

Največja nasprotnica oddelka za porodništvo in ginekologijo je bila SDS. Da bi lahko opravljala pred javnostjo svoje nazadnjaštvo, so pustili v SDS odločujoči gospodje izdelati poseben načrt za porodniški oddelek in se ga preračunali nalašč na 8 milijonov Din, dobro vedo, da država te vsote ne bo prispevala.

Ko je šlo za to, da se kupi pred leti sanatorij v porodniške svrhe in je tedanjí šef zdravstvenega ministrstva pristal na to, so bili mariborski SDS generali in na čelu jim tedanjí veliki župan, ki so preprečili nakup sanatorija.

Sanatorij je banka v zadnjem času opustila in ga je nameravala zopet spremeniti v stanovanja za svoje uradništvo. Treba omeniti, da je poslopje, v katerem je sanatorij, popolnoma adaptirano za bolnico, ima višinsko sonce, terapevtski röntgen, pantostat in velik ter prvovrsten instrumentarij. Izguba sanatorija glede zdravstvenih svrh bi pomenila velikanski nedostatek za Maribor in celo oblast.

Moral je priti mariborski občinski odbor, ki je kupil sanatorij, bo takoj odprl oddelek za porodništvo ter ginekologijo in bo s to pridobitvijo izpolnjena ena glavnih zahtev SLS za celo oblast.

V novo kupljenem oddelku bo 50 postelj in med temi 12 razrednih. Prenapolnjena splošna bolnica bo razbremenjena, zdravniški naraščaj se bo lahko vežbal v ginekologiji v Mariboru in cela mariborska oblast dobi bolniški oddelek, za katerega je prosila in zahtevala kot eno najnujnejših potreb celih 7 let.

Več nego 5 let je imela SDS priliko, da omogoči nakup sanatorija, tega ni storila — nasprotno evirala je ter onemogočala udeležitev to ljudske zahteve, a komaj je začel delovati mariborski občinski odbor, v katerem so sami odlični pristaši SLS, je dobila mariborska oblast oddelek za porodništvo in ginekologijo. Na zgoraj omenjeno pridobitev je SLS lahko ponosna in jej bo tozadevno hvaležno prebivalstvo cele mariborske oblasti.

Sam se je ujel.

Plesarski mojster Franc Rebernik in njegov družabnik Ivan Brunčič sta že delj časa opažala, da jima nekdo neupravičeno krade iz delavnice v Karl Kotnikovi ulici 3 plesarske potrebščine kakor barvo, firnež, lake in drage čopiče, vmes pa tudi manjše denarne zneske, vsled česar jima je narasla škoda že okoli 20.000 Din.

Zadnji čas sta se odločila, da v delavnici postavita nočno stražo. To sta poskrbela v noči na 29. avgusta 1927. Po polnoči je stražil Brunčič, po polnoči pa Rebernik.

Proti pol 3. uri zjutraj je Rebernik zaslišal pred delavnico nekak ropot. Takoj nato se je zunal pred vrati pojavil neki možki, ki je z žico odrazil zapah od znotraj na vratih ter vetopil v delavnico. — Ko je začel hoditi po delavnici, je posvetil z električno svetilko in pri tem zagledal Rebernika. Tega se je seveda ustrašil in zbežal na prosto, Rebernik pa za njim. Ker je bil storilec bos, ga ni bilo lahko dohiteti. K sreči pa je prihitel na pomoč službojoči stražnik Puchar, ki je storilec ujel in aretiral. Je to 32 let stari delavec Peter Sparovec, stanujoč v isti hiši, kot se nahaja delavnica oškodovancev, ki je že več let predsedal za kaznivskim omrežjem radi tatvine. Pri hišni preiskavi se je pri Sparovcu našla večja množica ukradenih barv, lakov, firneža in čopičev, ki so last prej navedenih družabnikov.

Sparovec je kradel že okoli leto dni in je blago prodajal raznim obrtnikom v Ljubljani, nekaterim celo za več tisoč dinarjev. Da Sparovec pri tem ni gledal na ceno, je samo ob sebi razumljivo. Oškodovana plesarska bosta dobila škodo deloma povrnjeno, Sparovec bo pa za enkrat moral zopet v ječo in se zadovoljiti z rčeto

želi. Poleg vsega pa je hrvaški tečaj tako prikrojen, da ga obiskujejo lahko Slovani in Italijani; umestno je, da je tak učni načrt, kar se tiče slovenskih dialektov, pač nepopoln. In še tega ne morejo trpeti fašisti, ki bi radi imeli tudi pri vzgoji duhovnikov svoje paste. Ne bo odveč, ako omenimo, da je oficielni dopisnik tržaškega fašistovskega lista tisti gospod, ki je položil roko na župnika Luxo. Taki ljudje naj bi potem delili nauke škotom!

Krn se govori. Poročali smo že, da je dne 9. t. m. udarila strela v kočo pod vrhom Krna, v kateri je bila zbrana skupina tržaških skavtov, ter ubila prof. Jellersitza iz Trsta. Te dni so našli na Rdečem vrhu v krnskem pogorju truplo nekoga Rezijana, ki je nabiral vojni material. V nesrečnega je udarila strela in mu šla skozi teme v telo in izstopila na peti, kjer je pustila veliko rano. To so pač nove priče, ki nelzpodbitno dokazujejo, da je tudi v krnski spomenik, ki je stal čisto na vrhu Krna, udarila strela in ga razrušila. Zdi se, kakor da bi hotel Krn sam popraviti krivico, ki se je zgodila slovenskim pastirjem in slovenskemu narodu.

Zrtev vojaških vaj. Te dni so se vršile v okolici Borna v Istri vojaške vaje z ostrim streljanjem artiljerijskega polka v Puli. Po končanih vajah se je 28 letni mladenič Liberal Ladavac iz Ladavcev podal v gozd, da naseče drv. Tam je našel neeksplozirano granato in jo pričel ogledovati. Granata se je nenadoma razpočila in mladeniča razmesarila. Druga dne zvečer je bil pokopan v Bormu. Omenimo naj, da je artiljerija streljala s starim avstrijskim strelivom in prav tej okolnosti je treba pripisovati težko nesrečo, ki je zadela nesrečno družino. Avstrijsko strelivo je pač že pokvarjeno in ne odgovarja več.

Težka lahkomišelnost treh karabinerjev. Posesniku Sirotiču z Vrha pri Buzetu so tatovi v soboto ukradli dva vola ter jih odpeljali skozi Grdoselo proti Brestovici, kamor so prispeli proti večeru. Tu so jih skrili v nekem gozdu, da bi naslednjega dne prišli po nje. V nedeljo je prišel v gozd njegov lastnik iz Pazina ter našel vole. Ta je takoj obvestil pastirje ter jih prosil, naj grede klicati ljudi v bližnje selo Cipri. Med tem se je vest

Preprečite zobobolja!

Ne čakaj, da te prične mučiti zobobol. Že danes moraš uporabljati za svoje zobe PEBEKO zobno pasto. Ista se že dolgo vrsto let pokaže kot najboljši učinkovito sredstvo za nego zob.

Pebeco pasta za zobe.

razširila tudi v Kašceru, kjer se je nahajal gospodar volov. V Kašceru so se nahajali v gostilni tudi trije karabinerji v civilni obleki iz Tinjana. Lastnik volov jih je prosil, naj grede z njim v gozd po vole. Bilo je to okoli polne. Karabinerji se niso zmenili za kmetove prošnje in so se zabavali dalje. Kmet je sam odšel v Čirčinjevo in Grdoselo prosiť kmete, da bi šli z njim. Medtem so že prispeli v gozd kmetje iz vasi Cipri, med katerimi sta bili tudi dve dekleti. Kmetje so veselo gnali vole skozi gozd ter vsevprek glasno zabavljali nad tatovi. Nastal je že popoln mrak. Vole je vodil kmet Ivan Pastorič ter veselo kričal. Nenadoma je planil proti njemu karabiner v civilu ter izstrelil nanj štiri strele. Kmet se je takoj težko zadet zgrudil na tla. Nastal je grozen krik. V tem trenutku so prispeli kmetje iz Grdeasela, ki jih je vodil lastnik volov. Ko je ta videl na tleh težko ranjenega Pastoriča, je energično protestiral pri karabinerjih. Ti so se izgovarjali, da so pomotoma streljali na kmete, misleč, da so tatovi. Nastal je hud prepir in eden izmed karabinerjev je udaril z revolverjem lastnika volov po glavi. Karabinerji so nato aretirali vse kmete in jih odgnali v Pazin. Dobri ljudje so medtem težko ranjenega Pastoriča spravili domov, od koder je bil odpeljan v puljsko bolnišnico. Ne izključujemo možnosti, da je šlo za usodopolno pomoč. Vendar bi morali karabinerji vedeti, da tatovi ne vpijejo na ves glas in vriskajo, kadar peljejo vole. Tudi bi se nesreča ne pripetila, ako bi karabinerji takoj odšli kmetu na pomoč in ne bi čakali od opoldne do 10 zvečer. Ljudstvo je silno ogorčeno nad temi tremi gospodi, katerih delovanje bi morala višja oblast nekoliko strožje nadzirati.

Dnevne novice

★ Učni načrt na srednjih šolah. V informacijo staršev sporočam, da se bo vršil pouk v 1. do 4. razredu državne realke v Ljubljani tudi v šolskem letu 1927-28 povsem po istem učnem načrtu kot na obeh realnih gimnazijah v Ljubljani. Na humanističnih gimnazijah (I. drž. v Ljubljani in škofijska v Št. Vidu) kakor tudi v 5. do 7. razredu državne realke v Ljubljani se bo vršil pouk povsem po dosedanjem učnem načrtu (odlok ministrstva S. N. br. 24.731, 18. 8. 1927). — Ljubljana, dne 27. avgusta 1927. Vršilec dolžnosti prosvetnega inšpektorja: Dr. Capuder s. r.

★ Umrli je v ponedeljek v Zadobrovi Fr. Zajc, star komaj 28 let. Podlegel je zavratni jetiki, ki si jo je nakopal v vojni. Pogreb bo v sredo popoldne v Dev. Mar. v Polju. N. v m. p.!

★ Napredovanja. Za računske inšpektorje so imenovani Josip Juh, Tomaž Kalin, Albin Megušar, Ivan Peklenk, Anton Bernik, Ivan Rus, Janko Gogol, Franc Goričnik, Joža Majhen, Josip Šircelj, Albin Zajc, Josip Hočevar, Vladimir Dekleva, Avgust Pihler, Božidar Tomšič in Franc Lenarčič.

★ Izpremembe na državnem pravdnstvu. Dosedanji prvi državni pravdnik g. dr. Grasselli v Mariboru je imenovan za višjega državnega pravdnika v Ljubljani. Za 1. državnika v Mariboru je imenovan dr. Jančič, za 1. namestnika g. dr. Hojnik.

★ Brinjeva gora. Tu se vsako leto vrši romarski shod v nedeljo za ime Marije. Letos se bodo omenjenega dne vršile skupščinske volitve. Vsled tega se za letos cerkveni shod preloži na dan 8. septembra, to je na Malo gosposnico se vidimo na Brinjevi gori.

★ Zlata poroka. V Zrečah pri Konjicah sta obhajala zlato poroko zakonca Hrovat Anton in Marija, p. d. Ravničan. Vsi člani te občine spoštovane družine so vrli pristaši SLS! Jubilatoma želimo še biserno slavlje!

★ Veliki sejem za živino in kramarstvo v Šmarjeti pri Rim. Toplicah se vrši 7. septembra 1927.

★ Umetniško izdelano kapelico s petimi stolpi po vzoru velike cerkve, sestoječo iz 280 delov, je izdelal samouk — državni nameščenee in jo odda po nizki ceni. Izdelana je zelo luksuzno ter je najlepši okras stanovanja. Naslov se izve v upravi.

★ Skriptne slike protialkoholne vobine si lahko po zmerni ceni nabavijo vsa društva, ki naj se v to svrhu prijavijo »Sveti vojski« v Ljubljani, Poljanski nasip 10.

★ Imenovanja učiteljev. Uradno se naznanja: Ministrstvo prosvete je imenovalo: Ano Hasl, roj. Zihel, učiteljico v Cirkovcah, okraj Ptuj, za učiteljico v Ptuju ter jo priredilo pisarni okrajnega šolskega nadzornika v Ptuj; Bolle Frana, šolskega upravitelja v Gornji Ponikvi, za kontrakt. šolskega upravitelja v Ponikvi, okraj Šmarje; Ano Dolenc, učiteljico v Odrančih, okraj Dolnja Lendava, za učiteljico v Št. Petru na Medvedjem selu, okraj Šmarje; Wusser Ljudevita pri Sv. Antonu v Slov. goricah za učitelja v Virštanju, okr. Šmarje; Smodič Antona pri Sv. Barbari v Halozah za učitelja na Hajdini, okraj Ptuj; Fras Alberta in Hajdini za učitelja v Ptuj na deški okoliški šoli; Elsnik Marto v Vuzenici za učiteljico v Puconcih, okraj Murska Sobota; Poznik Ano, roj. Hočevar v Sevnici za učiteljico v Ptuj na deški okoliški šoli; Cjak Srečo v Sebeborcih za učiteljico v Martjancih, okraj Murska Sobota; Bernot Nado v Trdkovi za učiteljico v Pušavi, okraj Maribor — desni breg. Vsi navedeni morajo službo nastopiti dne 1.

septembra t. l., drugače jim prestane služba, tudi če do takrat ne dobe uradnega dekreta.

★ Namestitev absolventov nižjega tečaja višje pedagoške šole v ljubljanski oblasti. Ministrstvo prosvete je namestilo absolvente nižjega tečaja višje pedagoške šole v ljubljanski oblasti sledeče: Františko Zorec in Antoni Artel v Brežice, Zofijo Verbančič in Valerijo Ivanc na Jesenice, Ivanko Prosenec in Jožico Premrov v Krško, v Ljubljano na II. deško Franca Rupnika, Ivano Kunc v Rakek, Maksimira Rožmana in Ladislava Vaniča v Ribnico, Milo Bežek v Trbovlje, Terezijo Dokler, Cirilo Zupanec in Tomaža Zargaja v Trzin, dodelilo Josipa Pahorja iz Marenberga v Ljubljano na I. deško meščansko, premestilo pa Heleno Potočnik iz I. deške na I. deškiško meščansko v Ljubljani.

★ Namestitev absolventov nižjega tečaja višje pedagoške šole v mariborski oblasti. Ministrstvo prosvete je namestilo absolvente nižjega tečaja višje pedagoške šole v mariborski oblasti sledeče: V Celju na deško meščansko šolo Frana Janšoveca in Ignaca Mlačnika, na deškiško Zinko Lovrec, v Sv. Lenart Milico Martinec, v Ljutomer Minko Kecelj, v Maribor na deško meščansko Frana Martinca in Josipa Rudeža, na I. deškiško Ljubo Pirkmaier, na II. deškiško Emo Kosi in Olgo Perme, v Mežico Rudolfa Godiča, v Ormož Fortunata Turka in Milico Senčar, v Ptuj na deško Vekoslava Strmška in Dragotina Hasla, na deškiško Marto Verhovnik, v Slovensko Bistrico Bogomira Bačiča in Teodoro Ličen, v Slovenjgradec Joška Trobeja, v Šoštanj Josipa Lekšeta, v Vojnik Angelo Ločnik.

★ Sprejem učiteljskih abiturijentov v državno službo in imenovanje za učitelje. Uradno se naznanja: Ministrstvo prosvete je sprejelo v državno službo in postavilo za učitelje naslednje abiturijente učiteljišč: Radovana Cvetka v Sv. Jakob v Slov. goricah, Silvestra Košutnika v Rečico ob Savinji, Janka Kikla v Ruše, Ludovika Mašata v Prevalje, Stanislava Dominka v Pečice, Otona Bajdeta v Maribor I. deška osnovna, Antona Ermenca v Mežico, Bogdana Žolnirja v Ribnico na Pohorju, Jožefa Zorna v Malo Nedeljo, Bogdana Krambergerja v Petrovče, Maksa Tomažiča v Sv. Stefan, Jakoba Stefančiča v Konjice, deška osnovna, Cirila Mohorka v Cadram, Josipa Tratarja v Sv. Križ pri Ljutomeru, Borisa Stresa v Prevalje, Milana Ferjana v Šmarje pri Jelšah, Pavlino Strehovec v Malo Nedeljo, Leopoldino Ozvatič v Sv. Jurij ob Pesnici, Jožefo Črednik v Sv. Ilj pri Velenju, Silvo Rojnik v Petrovče, Bogomiro Podboj v Slovenjgradec, Maksimo Hauptman v Kamnico, Marijo Urnkar v Selevrhe, Marijo Röck v Kostrivnici, Štefko Pogacnik v Gornjo Lendavo, Marijo Ostre v Sv. Andraž v Halozah, Antonijo Urbas k Sv. Marjeti pri Ptuj, Elviro Borko v Kuzdobljanje, Mileno Kurbus v Sv. Vid pri Ptuj, Marijo Gorup na Pragersko, Franjo Čonč v Marenberg, Danico Gruden v Sv. Križ pri Ljutomeru, Ado Antonac v Cirkovce, Alojzijo Urbajs v Sv. Jurij ob Taboru, Filomeno Aleksič v Cirkovce, Franjo Kovač v Sv. Lenart pri Vel. Nedelji, Kristino Jančar v Sv. Tomaž pri Ormožu, Jadvigo Kavčič v Trbonje, Nežo Verbek v Zreče, Marijo Rojnik v Sv. Janž na Drav. polju, Zoro Puppis v Vurberg, Janeza Roškerja v Sv. Benedikt v Slov. gor., Nežo Rošker v Vučjo vas, Cecilijo Prelog na Polenšak, Avrelija Rojca v Sv. Martin pri Vurbergu, Karla Praha v Kv. Jurij ob Ščavnici, Avrelijo Regoršek v Sehnico ob Dravi. Imenovani morajo nastopiti svojo

Slovenci v Italiji

Vsi slovanski listi morajo izginiti.

Ne mine teden, da bi eden ali drugi slovanski list ne bil zaplenjen. V zadnjem času so pričeli primorski prefekti deliti tudi dobrohotna »posvarila« kar na debelo. Njihovo očetovsko srce je očitvno v velikih skrbeh za slovenske in hrvaške malčke. — (Italijanski tisk naziva slovenske liste, ki so radi revščine manjšega obsega, »organetti« — lističi.) Njihovih zaplemb in posvaril v resnici ne moremo več vzeti za resne tudi pri najbolj volji ne. Pri tem mislimo na motivacije zaplemb in posvaril; kajti ukrepi sami na sebi imajo pač resne posledice, v kolikor pripravljajo konec štiriletni agoniji primorskega časopisa. Vsak teden lahek vbojaj, ne preveč ne premalo, da ne živijo, a da tudi ne umrjejo, toliko da umirajo, tako nekako, kakor to znajo istrski skvadristi. In komaj si zopet malo prosto zadihal, že se ti zarezki smrt v obraz: Posvarilo! Še eno posvarilo in po listu je! Tako gre dalje mesec za mesecem, leto za letom od leta 1923.

Kaj mislimo mi o zaplembah in o onih, ki jih odreajo? Čitatelj si lahko sam odgovori. Kaj bi mislil, ako bi bil naš list zaplenjen, ker je napisal: »S Sredozemskega morja pošiljajo pozdrave ki gredo s trebuhom za kruhom« (zaplemba »Edinosti«) — »S tuje zemlje pošiljajo pozdrave voljki (zaplemba »Goriške Straže«) — »Dekletom visijo svileni trakovi okoli vratu mesto lepa narodna noša« (zaplemba »Puškega Prijatelja«) — »Iz daljnih krajev pošiljajo pozdrave naši fantje... Bog živi« (zaplemba »Malega lista«)? Podobnih motivacij zaplemb bi lahko našli najmanj petdeset. Na Primorskem danes ne smeš več reči: Ker mi domača zemlja ne more dati več kruha, pojdem s trebuhom za kruhom. To je za fašistovsko žudodelno gospodarsko politiko žaljivo. Pač pa lahko spraviš isto misel tako-le: »Res je, da je naša vse uničila v Istri, na Krasu, res je, da je toča grozovito oklestila Brda; res pa je tudi, da so neumorni primorski prefekti, ki so vrgli raz sebe smrdljivo lenobo razkrajajočega se demoliberalizma, ukrenili vse potrebno, da se nesrečnemu ljudstvu zagotovi kruh: odpisani bodo stari in novi davki, gradili se bodo vodovodi, ceste, električ-

ne centrale itd., itd. Zaslužka ne bo manjkalo. Kljub temu pa pojdem v svet, da zanesem v daljne kraje ideje fašistovskega imperija.« V fašistovskem stilu je treba govoriti in pisati. Svet naj ne briga, ali je to pametno ali smešno. »Italia (fascismo) farà da sé«, Italija si bo sama pomagala.

Vsi slovanski listi morajo izginiti. Danes je za posvarilo na vrsti »Mali list«, glasilo slovenskih kmetov, ki se hočejo boriti za uveljavitev našel krščanskega socializma. V dekretu našteva tržaški prefekt stare grehe uredništva; da lahko motivira svoj ukrep, je moral prefekt seči daleč nazaj. Iz l. 1923. je vzel dve zaplembi, da jih je z letošnjimi skupaj pet. List je obdolžen, da ostro in tendenciozno kritizira ukrepe javne uprave, da tendenciozno komentira ukrepe glede vojaških dolžnosti Slovencev v Italiji in druge državne navedbe ter da zviščno opisuje dogodke, kar lahko razburja duhove; list po vsej svoji vsebini vdrja in stališču, ki je protivno državnemu redu in državnim koristim. Radi vsega tega se odgovorni urednik posvari. Motivacije tržaškega prefekta so torej za vse liste enake: sama gola fraza. Prefekt ima pač lahko delo; odgovorni urednik ne more nikamor rekurirati. Mislimo pa, da bi prefekti vendar morali malo boljše čuvati ugled italijanskega naroda pred svetom.

Nestrpnost istrskih fašistov.

Iz Kopra je prejelo glasilo primorskih fašistov ta-le dopis: »Koper, 27. avg. Že dolgo smo imeli na peresu vprašanje, ki se ga danes drzno napisati v upanju, da nam pride od katere strani dobrohoten in vljuden odgovor. Zakaj in s katerim namenom se poučuje hrvaški jezik v deškem semenišču v Kopru? Ko prejmemo odgovor, bomo dodali svoje pripombe.« V deškem semenišču v Kopru, ki ga vzdržujeta tržaško-koprska in poreska škofija, torej ne fašistovski režim, je tudi interna gimnazija. V zavodu je okoli 30 Slovencev in Hrvatov, ki se pripravljajo na duhovski stan. Res se na gimnaziji poučuje tudi hrvaški jezik. Fašistom noče iti v glavo, da je za duhovnika, ki bo pastirval v Istri in na Trzaskem, potrebno, da pozna vsaj enega izmed dveh slovanskih jezikov v de-

Novo meso

Dr. Ivo Česnik, odvetnik v Novem mestu je preselil svoje pisarniške prostore iz hotela »Union« v poslopje Ljudske posojilnice na trgu Kraljeviča Petra, pritličje.

Gospodarstvo

Bodočnost našega izvoza lesa.

Kakor je iz poročil o letošnji žetvi razvidno, imamo računati z znatno manjšim izvozom žita, zlasti pa kornice, kar pa je največjega pomena za našo zunanjo trgovino. Zato moramo gledati, da ta zmanjšani izvoz agrarnih produktov nadomestimo s povečanim izvozom drugih produktov in tako poskrbimo, da se naš izvoz ne zmanjša in s tem poslabša naša trgovinska in plačilna bilanca. Tu pride v poštev v prvi vrsti les, ki je zlasti za Slovenijo največjega pomena. Zato bomo morali napraviti vse potrebno, da se naš izvoz lesa čim bolj razvije in si obdržimo stara tržišča in si osvojimo nova.

Seveda bodo morali tudi naši producenti in izvozniki storiti s svoje strani vse, kar je potrebno, da se bo naš izvoz dvignil. Že večkrat smo poudarjali, da so se zdavnaj minuli časi, ko je kupec iskal blago in vzel vsako blago in ko so bili producenti gospodje. Ti časi so že zdavnaj minuli. Danes je narobe. Producent mora ugoditi njegovim željam, če hoče prodati blago. Sedaj je kupec gospod.

Nešteto krat smo že opozarjali producente, da izdelujejo blago, kakor ga želi kupec, ker le v tem slučaju bo kupec plačal zahtevano ceno in ne bo cen zniževal. Obdelava lesa mora biti prvovrstna, ker le tako bomo vzdržali konkurenco Avstrije, ki nas v obdelavi zelo prekaša. Priznati je treba, da se je že marsikak producent akomodiral temu, toda velika večina se raje drži geala: »Kakor je delal moj oče, tako bom delal tudi jaz.« Toda to naziranje vodi naravnost v neizbežen gospodarski pogin.

Na drugi strani pa bo treba tudi našo železniško tarifno politiko usmeriti tako, da bo pospeševala izvoz lesa.

Za lesno trgovino je izrednega pomena železniška tarifatna politika. Danes Avstrija veliko ceneje lahko nudi blago v Italiji, ker ima z njo direktne železniške tarife. Naši prevozniki stroški od meje do n. pr. Milana znašajo pri kubnem metru 10—15 lir več kakor pa avstrijski. To pomenja milijonske večje stroške za nas.

Nadalje so znatni carinski manipulativni stroški, čeprav ni izvozne carine. Tudi o višini najemnine za ležarinske prostore bi se dalo marsikaj govoriti.

Ze sedaj, ko je mrtva sezona, se opaža pomanjkanje vagonov. In glavno železniško ravnanje opozarja izvoznike, da v jeseni ne bo vagonov! Kako si mislijo, da se bo mogel v jeseni razviti izvoz drv, ko bodo morali vagoni iti za izvoz drugih, agrarnih produktov. V trgovini pa ni kar takoj kadar bo dosti vagonov, bomo pa izvažali!

Staro zahteva je reekspedicija iz zbiralnih skladišč. S tem bi se omogočilo boljše sortiranje in bi se kvaliteta dvignila, kar bi bilo le železi.

Velika napaka pri našem izvozu lesa je tudi ta, da gre blago v ogromni večini v Italijo, ki ga prodaja dalje. Naši izvozniki so se v vedno večji meri začeli zanimati za izvoz tudi v druge države, vendar pa dosedaj nimajo sijajnih rezultatov, kar je čisto razumljivo, ker je težko uvesti se na trg, a ne v začetku imeti izgubo.

Res je tudi, da bo še vedno gros našega izvoza absorbirala Italija, toda vseeno je boljše, da imamo več tržišč kakor pa samo eno, ki lahko odreče, kar je že bil slučaj.

Splošno se presoja sedaj položaj bolj pesimistično: cene se še vedno niso ustalile in tudi ne kažejo tendence navzgor, pač pa še vedno nazadujejo.

V naslednjem podajamo cennice strokovnjakov o izgledih za izvoz lesa od 1. septembra letos do 1. septembra 1928. Seveda so to le cennice, ker je količina pa tudi cena izvoznega blaga odvisna od mnogih momentov, od katerih sta najvažnejša: stanje lire in s tem položaj v Italiji ter železniški tarifi, katerih napovedano povečanje hvala Bogu ni stopilo v veljavo.

Izvoz drv: 5000 vagonov v vrednosti ca. 10 milijonov Din, gradbenega lesa 30.000 vagonov v vrednosti ca 300 milijonov Din, bukovih in hrastovih pragov 150.000 komadov za 6 milijonov ter oglja 3.500 vagonov za 26 milijonov, skupaj za 352 milijonov Din.

Tržno poročilo.

Fizol. Kakor smo že v nedeljo omenili, so nakupne cene narasle. Sedaj so prišle za ribničana in prepelčarja že na 4 Din za kg, za mandalona na 3.50. Plačujejo se za velike količine in prav dobro blago že višje cene.

Mast. Cene masti so nekoliko poskočile prošli teden. Notira sedaj na somborski borzi: svinjska fko vel. novi sodi za kg 20—22 (19—21 pred 14 dnevi), srednji novi sodi 20.25—22.25 (19.25—21.25), mali novi sodi 20.50—22.50 (19.50—21.50), v posodah b-n 20—22 (19—21), prekaže na slanina fko zaboj 18—20 (18—20), soljena slanina brez glave in trebuha 17.50—18.50 (17—19).

Dvig cen hmelja. Zalec, 30. avg. (Izv.) Hmeljska kupcija se počasi razvija. Včeraj je že prišlo do večjega zaključka po ceni 80.— Din za kilogram, iz česar se da sklepati, da je tendenca navzgor.

Avstrijska Narodna banka kupuje zlato. Z Dunaja poročajo, da je avstrijska Narodna banka kupila v Angliji za 23 milijonov šilingov zlata, ki je že prispelo na Dunaj. S tem se bo kovinska podlaga in kritje bankovcev znatno zvišalo.

Argentinita se vrača k zlatemu standardu. Od leta 1914. zaprti urad za konvertiranje se na podlagi odloka predsednika republike zopet odprl, kar pomeni vrnitev Argentinitje k zlatemu standardu.

Borza

Dne 30 avgusta.

DENAR.

Današnja borza ni bila živahna. Promet je bil slab. Italija je bila zaključena po 303.625, v Zagrebu po 309.50 in se je tudi v Curihu približala starim kurzom 28.21. Ta dvig je pripisovali italijanski intervenciji v korist lire. Promet v devizi Trst je bil minimalen. V Ljubljani se je nudila Praga v začetku po 168.525, potem po 168.50, pa brez interesa zanjo od strani povpraševanja kakor tudi Newyork po 56.75. V Curihu se je Praga zopet uvrstila, v Zagrebu je bila zaključena po 168.50. V Ljubljani je Narodna banka dajala Curih in London ter deloma krila potrebo v devizi Dunaj. Promet je bil največji v devizah: Curih, Dunaj in London.

Ljubljana. Devize: Berlin 13.513—13.543 (13.52—13.53), Curih 10.935—10.965 (10.95). London 275.85—276.65 (276.25), Dunaj 7.99—8.02 (8.005), Newyork 56.75 bl., Pariz 223.50 den., Praga 168.525 (50 bl.), Trst 307.625—309.625 (308.625).

Zagreb. Berlin 13.515—13.545, Curih 10.935—10.965, Dunaj 7.99—8.02, London 275.85—276.65, Newyork 56.856—56.856, Pariz 222.25—224.25, Praga 168.10—168.90, Trst 308.50—310.50.

Curih. Belgrad 12.48, Amsterdam 207.75, Berlin 129.41, Budimpešta 90.70, Bukarešt 3.20, Dunaj 78.07, London 25.21125, Newyork 518.50, Pariz 20.33, Praga 15.875, Trst 28.21, Sofija 3.755, Varšava 58, Madrid 87.32.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.48, Kodanj 189.60, London 34.48, Milan 38.51, Newyork 709.80, Pariz 27.80, Varšava 79.20. Valute: dolarji 707.10, francoski frank 27.80, lira 38.60, dinar 12.48, češkoslovaška krona 21.02.

Praga. Devize: Lira 183.50, Zagreb 59.40, London 164.07, Newyork 37.75, Dinar neizpremenjen.

Trst. Belgrad 32.38—32.40, Curih 350—358.50, Dunaj 255—265, London 89.35—89.45, Newyork 18.35—18.38, Pariz 71.90—72.10, Albanija 356—360.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. Celjska 197—199, Ljublj kredita 140 den., Merkantilna 20 bl., Kred. zavod 160 den., Prašedion 850 den., Vevče 135 den., Kranjska ind. 833 bl., Ruše 260—270, Stavnica 56 den., Šešir 104 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 86, agrari 50—50.50, vojna odškodnina sept. 355—356 den., okt. 358—359, Hrv. esk. 91—92, Hipobanka 55—56, Jugobanka 91—92, Prašedion 850 den., Ljublj kredita 140 den., Šešerana 500—510, Drava 570—590, Slavonija 15—16, Trbovlje 460—470, Vevče 135 den.

Dunaj. Podon.-savsko-jadr. 78.50, Hrv. esk. 11, Alpine 46.60, Greinitz 6.50, Leykam 12.40, Trbovlje 57.90, Kranjska ind. 47, Dušik-Ruše 34.50, Slavonija 1.81.

Trst. Adria 170, Assicurazioni Generali 4480, Cosulich 182, Riunione adriatica A. 2170, Riunione adriatica B. 2160, Tipovoh 264, Split cement 190, Trž. Lloyd 735, Oceanja 107.

BLAGO:

Ljubljana. Les: Drva bukovja 1 m dolga, z 10% okroglice, fko vag. naklad. post. 30 vag. po 22, tramj merk. po notl kupca, fko vag. meja, 1 vag. po 300; zaklj. 31 vag., tendenca neizpremenjena.

Dež. pridelki: Vse samo ponudba slov. p., plač. 30 dni, promptna dobava: pšenica bačka 78—79 kg, 2% ml. tar. 342.50—345, pšenica bačka 78—79 kg, 2% ml. tar. za september 345—347.50, sremška 78—79 kg, 2% ml. tar. 335—337, slavonska 78—79 kg, 2% ml. tar. 332—337, koruza bačka, nav. vozn. 250—255, koruza bačka, ml. tar. 245—250, moka pšenična, fko Ljubljana, pri odjemu cel. vag., plačilo po prejemu 490; zaključkov ni bilo; tendenca neizpremenjena.

Novi Sad. Pšenica bačka 78—79 kg, 2% 297.50—300, sremška, 2% 295—297.50, ječmen 260—265, sremski 250—265, oves bački 220—225, sremski pariteta Belgrad 220, koruza bačka 202.50—203, sremška 202.50—203, moka 0 g bačka 437.50—440, št. 2 bačka 417.50—422.50, št. 5 bačka 387.50—392.50, št. 6 bačka 340—345, št. 7 bačka 275—280, otrobi bački 175—190, sremski 172.50—175, tendenca neizpremenjena, Prome: 7 pšenice, 33 koruze, 2 moka, 1 otrobov, skupaj 44 vagonov.

Sport

PERESNI DVOBOJ MED NURMIJEM IN PELTZERJEM.

Glede svojega lanskega poraza v boju s Peltzerjem pričbuje Nurni v nekem časopisu iz Rige članek in trdi v njem: »Dr. Peltzer uporablja razna sredstva in medikamente, ki ga trenutno poživijo. Tudi tedaj v Berlinu se jih je poslužil in je s tem dosegel večji uspeh. A to ni naravno in se zmeraj mašuje. Pravkar se je Peltzer popolnoma zrušil (tu misli Nurni na zadnje Peltzerjeve neuspehe). Veliko vprašanje je, če se bo mogel spet popraviti.« Peltzer je nato odgovoril: »Kdor me dobro pozna, ta ve, da takih sredstev kar najstrožje zame-tujem. Večkrat že so mi maserji in managerji drugih atletov kar najprijeznije nasvetovali uporabo takšnih sredstev, a sem jih zmeraj brez pomisleka zavrnil, tudi če je bila tekma še tako važna. Nurni pa pravi, da sem se sedaj iz navedenega vzroka zrušil. Predlagam mu, naj pride vendar spet enkrat v Nemčijo in naj se revanšira nad zrušenim tek-mecem. Cisto nič ne čutim, da bi bil tak, kot pravi on. Rana na moji nogi je ozdravljena, in ko bom imel par hudih tekem za seboj, upam, da ne bom v prav nič slabjši formi, kot sem bil lani.« In res je Peltzer zadnjič v Parizu pokazal, da je spet boljši. Dočim sta ga v tekni na 800 m Martin in Engelhardt z lahko teko postopoma na tretje mesto, je bil v vrsti 4 X 400 metrov v boju proti Martinu kot zadnji meč vrste že precej boljši. Morda je bila prejšnjih neuspehov res noga kriva. Sicer smo pa brali, da bo prišel Nurni še letos v Nemčijo. In tedaj se bo pokazalo. Če pa takrat ne, pa prihodnje leto v Amsterdamu.

ZIMSKA OLIMPIADA SE BLIŽA.

Tako malo mislimo nanjo, samo poletni sport nas zanima, in vendar se bo vršila že v dneh od 11. do 19. februarja prihajajočega leta. Generalni tajnik francoskega olimpijskega odbora Frantz-Reichel je pred kratkim pregledal svet, kjer se bodo tekme

vršile, in se je hkrati že natančno domenil glede nastanitve francoske ekspedicije. Ledeni stadion, ki so ga zgradili leta 1924. in ki so ga lani otvorili, bo po splošnem zatrdilu zadostoval vsem zahtevam. Drsališče je 400 metrov dolgo, in stoji ob njem pokrite tribune za 3000 gledalcev. Krasno se na-prave za smuške tekme — bomo prinesli osnutek — za hockey itd. Olimpijsko skakalnico so temeljito popravili in prenovili.

POSEBEN REKORD NOGOMETABA.

Nekoč smo že pisali o njem. Sedaj je pa svoj rekord zopet povečal in ga bomo spet omenili. To je francoski nogometaš R. Briez, kojega častihlepe je rekord v prenosu krvi. 181 krat si je dal odpreti žile, da daruje svojo mlado zdravo kri bolnikom, napravil je rekord, ki mu ga nihče ne bo odvzel, in sicer v kratki dobi dveh let. Na leto torej 90 krat, vsak četrti dan enkrat. V juliju so mu desetkrat vzeli kri; ljudje, v kojih žile so jo prenesli, so bili izraziti kandidati smrti; vseh niso mogli rešiti, veliko so jih pa. »Delam kri kot drugi verze,« je dejal. »Naj dam že toliko krvi, v enem mesecu je imani spet nazaj. Sem pač tako narave.« Ta sport-nik je res sportnik, pravi dobrotnik človeštva.

Porota

CELJSKA POROTA.

Jesensko porotno zasedanje se je začelo z raz-pravo zaradi uboja. Na zatožni klopi sedi 20 letni Franc Kozole iz Senovega pri Rajhenburgu. Dne 29. maja se je vračal iz Zagorja, kjer je bil pri svetl maši, v družbi zakoncev Franca in Frančiške Kranje. Ko so prišli mimo nekega drevesa, je veja potegnila Kozoletu klobuk raz glavo. »Poberi mi klobuk, deklec, je dejal obtožene sestra Kranjeve žene, ki se je sklonila, da pobere klobuk. To je dalo povod za prepir, ki se je kasneje nadaljeval v gostilni in končal s pretepom, v katerem je Kranje obležal mrtv, njegova žena pa je dobila lažje poškodbe. — Obtožence se je ves čas razprave zdel pobit, govoril je hrupavo ter se zapletal v protislovja. — Priče so obremenjevale i obtožena i pokojnega Kranja, ki je bil baje prepirljiv. Porot-nikom je bilo stavljenih pet vprašanj. Potrdili so vprašanja uboja, prekoračenja silobrana in lahke telesne poškodbe. Kozole je bil obsojen na 10 mesecev težke ječe s postom in trdim ležiščem vsakih 14 dni ter v povračilo sodnih in pogrebnih stroškov. Predsedoval je višji sodni svetnik dr. Levčnik, vo-tanta sta bila dr. Lenart in dr. Stepančič. Obtožbo je zastopal dr. Rus, zagovarjal pa je dr. Kalan.

Druga razprava je bila tajna. Obtoženi A. M. je obložen nasilnega nepravne dejanja nad neko poročeno žensko. Porotniki so edino jim stavljen vprašanje potrdili, naker je bil A. M. obsojen na eno leto težke ječe s postom in trdim ležiščem vsak mesec. Obtožena je zagovarjal dr. Kirschbaumer, senat isti.

Naznanila

Zveza slov. vojakov podružnica Moste priredil v nedeljo dne 4. septembra t. l. veliko dobrodelno veselico v korist vojnih sirot pri go. Štor v Novem Vodmatu. Začetek ob 4. uri popoldne. Ker ima prirediteljev blag namen, vabi k obilni udeležbi — odbor.

Polizvedovanja

Zatekel se je kanariček. Naslov pove uprava lista.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 30. avgusta 1927.

Višina barometra 308.8 m

Opazovanja	Baro-meter	Tempe-ra-tura v C°	Rel. vla-ga %	Veter in brzina v m	Oblač-nost 0—10	Vrsta padavin		Vredn. v mm do 7h	Vredn. v mm do 24h	Vredn. v mm do 24h
						ob opazovanju	v mm do 7h			
Ljubljane (dvorec)	7	765.4	12.0	96	minno	0			25.2	10.5
	14	761.9	25.0	53	S 4	8				
	21	762.7	20.9	74	SW 3	8				
Maribor		763.5	18.0	88	NW 5	0			23	13
Zagreb		763.5	18.0	72	SW 4	8			23	15
Belgrad	8	759.5	16.0	98	mirno	10	dež	34	18	15
Sarajevo		763.0	13.0	97	W 4	10	dež	13	—	13
Skoplje		760.5	16.0	74	mirno	10	dež	8	21	13
Dubrovnik		759.8	24.0	43	NW 3	6			—	15
Split		760.0	21.0	53	S 6	7			26	21
Praga	7	769.3	12.0	—	SE 2	0			21	10

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Dunajsko vremensko poročilo za 31 avgusta 1927: Na severovzhodnih obronkih Alp deloma oblačno, sicer pretežno jasno.

Nikolaj Ljeskov:

Začarani romar.

Dolgo sem mislil o teh apostolovih besedah. Od kraja nikakor nisem razumel: kaj je hotel apostol razodeti s temi besedami svetniku? A potem sem čital v no-vinah, da neprenehoma in z zgovornimi usti povsod pri nas in v tujih deželah govorijo vsi o vesoljnem miru. V tem trenutku je bila moja prošnja uslišana. Takoj sem začel razumevati, da se bliža, kar je bilo napovedano: »Jegda rekut mir, napadajet vnezapu vsegu biteljstvo.« Napolnil me je strah za naš ruski narod. Prišel sem moliti in tudi s solzami prigovarjal vsem družic, ki so me obiskovali v jami: Molite, naj bodo podvrženi pod noge našemu carju vsi nasprot-niki in sovražniki. Ker se nam bliža splošno klanje. Dobil sem tudi dar solz, čudno obilne solze!... vedno sem se jokal za domovino. To so javili očetu igumenu. Rekli so mu: naš Izmajil se milo joče v jami in prerokuje vojno. — Oče igumen so odredili radi tega, naj me namestijo v prazni hišici v zelniku in mi pošlji sveto podobo »Blago Molčanje«. Na tej podobi je bil naslikan Kristus z zloženimi krili, v an-gelski podobi. Namesto venca je imel Sabaotove zna-ke⁵ in roke so mu bile mirno prekrizane na prsih. Naročili so mi, naj molim in vsak dan poklekem pred to sliko, dokler mi ne obmolkne preroški duh. Zaprli so me samega s to sveto podobo. Do pomladi

⁵ Cerkevno-slovansko: »Če bodo govorili o miru, preseneti jih nenadno splošno klanje.«

⁶ Besedilo nekdane molitve za carja.

⁷ Sabaot — poveljnik angelov je eno izmed imen Boga v stari zavezi.

sem ostal zaprt v oni hišici in stalno sem molil k »Blagemu Molčanju«. A čim sem zagledal človeka, se je duh zopet v meni obudil in sem zopet govoril. Igumen so tudi takrat poslali k meni zdravnika, naj pogleda, ali sem pri pameti in če nisem umobolen. Zdravnik je dolgo sedel pri meni v hišici, poslušal je — kakor vi sedaj — vso mojo povest in končno pljunil:

— No, prijatelj, — je rekel, — ti si pa kakor boben. Bili so po tebi in bili, a te še niso mogli ubiti. Rekel sem:

— Kaj hočem? Menda mora biti tako.

Zdravnik me je poslušal do konca in rekel igu-menu:

— Sploh ga ne morem razumeti in ne vem, kje ga tišči: ali se mu je, dobričini, nekoliko zmešalo ali pa je resnično prerok. Stvar itak spada v vaše pod-ročje, jaz nisem več v tem. Po mojem mnenju bi bilo najboljšje, če bi ga poslali kam bolj daleč na sprehod. Menda je predolgo sedel na enem kraju.

Zato so me zdaj poslali na pot. Dobil sem dovo-ljenje za romanje na Solovke, k svetima Zosimu in Savatiju, in zdaj romam tja.¹ Povsod sem že bil, samo tega kraja še nisem videl. Opraviti hočem pri teh svetnikih molitev, preden umrem.

— Zakaj pa pravite: »Preden umrem?« Ali ste bolni?

— Ne, gospod, nisem bolan. Mislim zopet na isto stvar. Kmalu bom moral odriniti na vojno.

¹ Veliki samostan Solovki na Belomorskem otočju je bil ustanovljen l. 1429, in širil rusko kolonizacijo ob tečajnem krogolu. Sloveči trtovi, oceanografska postaja in drugo so zdaj propadli. Boljševiki so uničili samostan in izrabili surovo pod-nebje opustošenega otočja za najstrašnejšo izmed svojih ječ.

— Dovolite vendar: že zopet govorite o vojni?

— Dá, gospod.

— Potemtakem vam ni »Blago Molčanje« nič po-magalo?

— Tega ne vem, gospod. Silim se in molčim, a duh me zopet premaguje.

— Kaj pa je z njim?

— Napoveduje mi vedno tisto svoje: »Podvizaj se v boj.«

— Menda se ne boste sami vojskovali?

— Moram se, gospod. Na vsak način se bom voj-skoval. Imam vročo željo, dati življenje za uboge ljudi.

— Kako pa boste šli na vojno v meniškem klo-buku in halji?

— Ne, gospod. Odložil bom tačas svoj klobuk in se bom preoblekel v vojaka.¹

Po teh besedah je začarani romar menda zopet občutil, da je napolnjen s preroškim duhom. Zatopil se je v tiho premišljevanje, ki si ga ni dovolil moliti nobeden iz družbe s kakim novim vprašanjem. Kaj bi ga tudi še vprašali? Izpovedal je povest svoje pre-teklosti z vso odkritostirnostjo svoje preproste duše. Njegove napovedi pa ostanejo do svoje ure v roki Onega, ki prikriva svoje skrivnosti modrim in raz-umnim ter jih razodene le včasih malim.²

1873.

¹ Povest je spisana l. 1873, torej pred eno vstajo v Bosni in Hercegovini l. 1875, po kateri je odrinilo na Balkan več tisoč ruskih prestovoljcev. L. 1877. je napovedal car Aleksan-der II. Turški vojno, katere posledica je bilo politično vstajenje Srbije, Črne gore, Bolgarske in Rumunske.

² Mat. XI, 25.

Konec.

LJUDSKA KNJIZNICA iz založništva Jugoslovanske Knjigarne v Ljubljani: 23. zvezek: A. Sheehan, Nodding, Povest trškega dekleta, 24 Din., vez. 32 Din.; 24. zvezek: A. Marby, Hanka, Ljubljano-ostbija povest, 22 Din., vez. 30 Din.; 25. zvezek: Hagar, Hči cesarja Konstantina (v tisku), — 26. zvezek: C. Lorcin, Stariček in njegovo burkasto življenje, 14 Din., vezano 22 Din.; — 27. zvezek: Pregled, Otrci solna (v tisku).

SPECIJALNA MEHANIČNA DELAVNICA za popravilo vseh pisalnih, računalnih, kopirnih, raz-
množevalnih strojev in blagajn po konkurenčni ceni **LUD. BARAGA** LJUBLJANA, Selenbur-
gova ul. 6/I Telefon št. 2980

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Proste službe

2 mizar, pomočnika se sprejemata v delo, vajena pohištva in politiranja. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6772.

Učenec dober računar in z lepim nastopom, se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom in dež. pridelki Fr. Kovačič, Vojnik pri Celju. 6710

Mes. pomočnik

se sprejme takoj; izurjen mora biti tudi v razpordajanju mesa. — Alojzij Breclnik, mesar, Sp. Šiška 93 — Ljubljana VII.

MEDIČARJA- (slastičarja) - prvovrstno moč, poštenega in zanesljivega, išče. Naslov se izve v upravi pod: 6759.

Sijajno bodočnost nudimo uradniku ali uradnici, ki vložijo v dobro ideo podjetje v Ljubljani 50.000 Din ali več. Zadoštuje tudi jamstvo. Ponudbe prosimo upravi lista pod »Resnost« 6472.

MIZARSKI POMOČNIKI za fino pohištvo se sprejmejo takoj v delo. — ERMAN in ARHAR, št. Vid nad Ljubljano.

Gospodična

ki je izurjena v strojem vezenju, ima nastop in veselje do trgovine, naj pošlje lastnoročno spisane ponudbe na oglasni oddelček »Slovenca« pod: »Vezenje«. 6717

Pri večjem stavbenem podjetju v Ljubljani se sprejme izurjen

stavn. tehnik. Ponudbe na upravo lista pod: »Stavbeni tehnik« št. 6646.

ZASTOPNIKE

in ZASTOPNICE za razprodajo srečk na obroke, išče Bančna poslovna BEZJAK v Mariboru. 5512

Pouk

Pouk na daljavo (Fernstudien) v vseh inž. oddelkih, tudi trgovina in kolonialno blago. Académie Polytechnique: Quai Amercoeur, 51 Liège — Belgija. Prospekti 10 D.

Nemščino

poučuje strokovna učiteljica učence in učence osnovnih šol v tečajih do deset, 2 uri tedensko za 40 Din mesečno. Naslov v upravi pod št. 6771.

Dijaki

DVA DIJAKA se sprejemata na stanovanje z ali brez hrane. — Gosposka ulica 6/L. 6756

Sprejem 2 DIJAKA z vso oskrbo. — Naslov v upravi lista pod št. 6755.

NA STANOVANJE sprejemem 2 dijaka. — Kastelic, Karlovska cesta 15.

Dijak ali dijakinja nižjih razredov srednjih šol, se sprejme na stanovanje in vso oskrbo. Evt. se jih tudi instruiira. — Smetanova ul. 46 (No. 1), MARIBOR.

V najem

Trgov. prostori

se oddajo v najem na prometnem kraju v Zagorju ob Savi. — Natančneje se izve pri Jos. Simončiču, posred. na Bregu pri Litiji. 6713

Kdo kupi?

Damsko kolo

dobro ohranj., prodam. Naslov v upravi: št. 6760.

Suha DRVA

odpadki od žage in parket zopet na razpolago po najnižji ceni pri Ivan Šiška, parna žaga, Ljubljana, Metelkova 4. Prekrijete si pred zimo dobro kurjavo po ugodni ceni!

KOLESARJI!

Znižane cene. Ogledite si zalogo dvokoles najfinišnega tipa Tribuna, Rekord, Schampion, Stuvia, Bianki, Fafor, Peris, Diamant že od Din 1300.— naprej. Pneumatika Dunlop, Michelin. Ceniki franco. Prodaja na obroke.

Tribuna F. B. L. Ljubljana

Tovarna dvokoles in otroških vozičkov.

Posestvo

Zaradi smrti se ugodno prodaja hiša z lepim zemljiščem v prijaznem gorenjskem mestu. Hiša je oddaljena nekaj minut od kolodvora ter pripravna za vsako obrt. Kupnina po dogovoru. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Ugodna prilika 6657«.

Posestvo

se prodaja iz proste roke. Obstoj iz 5 orolov košerine, 4 mernike posetve in 3 orolov zaraščanega gozda. — Natančni pogoji se izvedo na Hruševem št. 10, p. Dobrova p. Lj.

Kdo prodaja?

Staro železo

in kovine kupuje FR. STUPICA, železnina v Ljubljani. 6744

Prosimo,

da zahtevate brezplačen priručnik v slučaju nabave novih poslovnih knjig.

KNJIGOVEDNICA K.T.D.

črtnica in tvorilnica poslovnih knjig v Ljubljani, Kopitarska ulica 6/I.

Legitimacije

za veleselje v Gradcu, na Dunaju in v Zagrebu z ugodnostjo polovične vožnje se dobe pri »Putniku«, Tourist Office — Ljubljana, Dunajska c. 1. — Istotam se dobe vse podrobnejše informacije, kakor tudi vozovnice.

Stanovanja

DVA GOSPODA ali gospodični se sprejme na stanovanje. Maribor, Aleksandrova c. 44-III.

Baržun svetovne znamke

„LINDEN“.

Prvovrstna kakovost, zajamčene barve!

V zalogi trdke

A. & E. SKABERNE, LJUBLJANA.

Mirna gospodična

se sprejme na posteljo, dobi tudi zajutrek. Naslov pove uprava »Slovenca« v Mariboru.

Nasa obit

Priporoča se trgovina z železnino A. SUŠNIK, Ljubljana Zaloška cesta.

Gospodstva cesta 5 plačuje

rdeč fižol Din 4—
prepelčar „ 4—
mandalon „ 3-50
suhe gobe do „ 70—
vinski kamen „ 7—

Večje množine po dogovoru.

Kružno moko n

vedno svežo, kupite zelo ugodno pri A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

Volna - bombaž

za strojno pletenje in ročna dela, dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA. Štari trg 12 - Židovska 4.

Elektro instalacije

izvršuje ALOJZ ARHAR, Sp. Šiška, Celovška cesta 80. Solidno delo, cene zmerne. — Istotam se sprejme VAJENEC.

Na letošnjem Zagrebškem veleselju bode cenj. gg. obiskovalcem in naročnikom razstavila na vpogled

odlikovana zvonarna cerkvenih zvonov, Zagreb

Selska cesta 21 svoje prvovrstne zvonove, ki se odlikujejo po glasu in izvršitvi od ostalih zvonaren.

Zvonovi so izdelani umetniški, z močnim, milim in sonornim glasom ter so priznani kot najboljši v državi. Jarmi so izdelani iz železa najpraktičnejšega in najmodernejšega sestava.

Jamstvo za zvonove se daje počeni od 10 let.

Cene zmerne! Hitra dobava!

Zahvala.

Za premnoge iskrene izraze sožalja in sočutja, ki sem jih prejel ob smrti moje nepozabne soproge, za poklonjeno prekrasno cvetje in vence ter za mnogobrojno čašče spremitvo na njeni zadnji poti, se vsem udano in pristrčno zahvaljuje

odvetnik dr. Drago Marušič.

Potrtega srca naznanjamo, da se je naš ljubljani soprog in naš skrbni oče, oziroma stari oče, gospod

FR. KS. GOLI

posestnik in trgovec v Idriji

nepričakovano naglo, po kratki bolezni, previden s sv. zakramenti, ločil nocoj ob 1. uri od nas in v 80. letu starosti odšel po plačilo k Bogu, kateremu je zvesto služil v življenju.

Pogreb ljubljene pokojnika bo v sredo 31. avg. t. l. ob 18. uri na mestno pokopališče pri sv. Križu v Idriji. — Nepozabnega pokojnika priporočamo blagemu spominu in molitvi znancev in prijateljev.

Idrija - Ljubljana, dne 29. avgusta 1927.

Zalujoča soproga in rodbine: Goli, Vogelnik, Prijatelj, Bähler.

Stiskalnice in mlinci za sadje in grozdje, kotli za žganje

po najnižjih cenah pri trdki

Fr. Stupica, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 1.

Za dijake! Dobro hrano

nudi po izvanredno nizki ceni Brezalkoholna restavracija »Pri Zvezdi«, v bližini državnega mostu — MARIBOR.

Velezanimio

je ilustrirani, popularni »Radio«-časopis

„Radiowelt“

(bakrotisk).

Poleg vseh evropskih programov zanimive aktualnosti in dragocene tehniške razprave.

Posamezni izvod po 8 Din.

Številke na ogled brezplačno.

Wiener Radioverlag, Wien I., Pestalozziggasse 6/14.

Glavna reprezentanca neke slovite svetovne trdke odda

okrožna zastopstva

gospodom, ki imajo prav dobre zveze z oblastmi, industrijo, stavbenimi trdkami itd. — Ponudbe pod: »Vertretung« 278-I. na »Interreklam« d. d., Zagreb, Moravska 30. 6643

Sadje v gospodinjstvu.

Konzerviranje sadja in zelenjadi. Spisal M. Humeck. Cena Din 24.—.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Sigurno

eksistenco

si ustvarite s prodajo drž. papirjev po deželi. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Velik zaslužek« št. 6724.

Ob začetku šolskega leta!

Nova založba

r. z. z. o. z.

v Ljubljani na Kongresnem trgu

priporoča staršem in dijakom svojo bogato zalogo

vseh šo'skih potrebščin

knjig, zvezkov, tintnikov, pisalnega in risalnega orodja, map, torbic, oprtnikov, oklovk, računal in vseh potrebščin za tehniko in trgovske šole i. t. d.

Pri večjem nakupu daje odjemalcem primeren popust.

ISCEMO

hrastove brzojavne droge

zdrave, ravne, brez skorje — in sicer:

5000 komadov	po 8.50 m dolge
3000 komadov	po 9.— m dolge
1000 komadov	po 9.50 m dolge
4000 komadov	po 10.— m dolge
1000 komadov	po 11.— m dolge
1000 komadov	po 12.— m dolge
150 komadov	po 13.— m dolge
100 komadov	po 14.— m dolge

Dobavni rok tekem 4 mesecev, a s takojšnjim početkom. Plačilo takoj. Ponudbe na lesno veletrgov.

Franz Mumelter — Bozen

(Bolzano) — Alto Adige, Italia.